

ΤΜΗΜΑ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:
«Η ΡΥΠΑΝΣΗ ΣΤΟ ΘΡΙΑΣΙΟ ΠΕΔΙΟ»

Ελένη Κ. Τσάρα

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2003

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
A. Ιστορική Αναδρομή.....	4
B. Περιγραφή της Ελευσίνας και του Θριασίου Πεδίου	7
1. Τοποθεσία	7
2. Πληθυσμικά στοιχεία.....	8
3.Οικονομικά στοιχεία	12
Γ. Οι μεγαλύτερες βιομηχανικές μονάδες της περιοχής	14
α. Χαλυβουργική Α.Ε.....	14
β. Ελληνικά Διυλιστήρια Ασπροπύργου (ΕΛ.ΔΑ).....	15
Παράρτημα αναφοράς των μετρήσεων Γουάτσον και Πέρπα	15
γ. Πετρόλα.....	16
Εκτίμηση της Γουάτσον παράρτημα.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.....	17
A. ΑΡΘΡΟ 24 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΟΥ 1975.....	19
B. Ο ΝΟΜΟΣ 1650 ΤΟΥ 1986.....	20
Γ. ΠΙΝΑΚΕΣ.....	20
α. Νομοθεσία που αφορά το περιβάλλον γενικά.....	21
β. Ειδική Νομοθεσία για τον Αέρα	22
γ. Ειδική Νομοθεσία για τα Νερά	23
δ. Ειδική Νομοθεσία για τα Στερεά Απόβλητα	24
ε.Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για το περιβάλλον.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο Α. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ.....	27
1. Ατμοσφαιρική ρύπανση.....	29
2. Ρύπανση των υδάτων	32
2α. Περιγραφή του κόλπου της Ελευσίνας.....	33
2β. Πρότυπο Ροής στον Κόλπο της Ελευσίνας.....	34
2γ. Πηγές ρύπανσης του κόλπου.....	35
3.Ρύπανση εδάφους και υπόγειων νερών (Υδροφόρος Ορίζοντας).....	37
B. Πηγές ρύπανσης.....	40
1. Βιομηχανία	40
2. Κεντρικός Αποχετευτικός Αγωγός Κερατσινίου (Κ.Α.Α)	42
3. Άλλες πηγές ρύπανσης	43
4. Ρέμα Αγίου Γεωργίου.....	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο Α. Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΘΡΙΑΣΙΟ ΠΕΔΙΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΣΙΝΑ.....	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο Α. ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΡΙΑΣΙΟ ΠΕΔΙΟ.....	50
1. Οι προτάσεις μας για την Ελευσίνα.....	50
2. Προτάσεις για τον αρχαιολογικό χώρο.....	51
3. Προτάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος	52
4. Προτάσεις για το πολιτιστικό μέλλον της Ελευσίνας	55
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	56
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	57
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ 1650/1986.....	58
ΑΡΘΡΟ 2.....	59
ΑΡΘΡΟ 8.....	61
ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ.....	63

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Εξέλιξη πληθυσμού Θριασίου Πεδίου.....	10
Πίνακας 2: Βιομηχανίες με πάνω από 400 εργαζόμενους.....	12
Πίνακας 3: α.Νομοθεσία που αφορά το περιβάλλον.....	21
Πίνακας 4: β.Ειδική Νομοθεσία για τον Αέρα	22
Πίνακας 5: γ.Ειδική Νομοθεσία για τα Νερά	23
Πίνακας 6: δ.Ειδική Νομοθεσία για τα Στερεά Απόβλητα	24
Πίνακας 7: ε.Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για το περιβάλλον.....	25
Πίνακας 8: Εκπομπές Ρύπων από Βιομηχανική Καύση.....	30
Πίνακας 9:Βιομηχανίες Ε.Χ.Ο. και Ε.Υ.Ο. στο Λεκανοπέδιο Αθηνών και στο Θριάσιο Πεδίο.....	41
Διάγραμμα 1: Γράφημα Εξέλιξης Πληθυσμού ανά Δήμο.....	10

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A. Ιστορική Αναδρομή

Η Ελευσίνα στην Αρχαιότητα ήταν μια από τις πιο σημαντικές πόλεις σε όλη την Ελλάδα. Κατατάσσεται ως η δεύτερη πόλη της αρχαιότητας (πρώτη ήταν η Αθήνα) σε σπουδαιότητα λόγω των Ελευσίνιων Μυστηρίων.

Στα αρχαία χρόνια ήταν ανεξάρτητη πολιτεία-κράτος με δικό της βασιλιά, στρατό κλπ. Έγινε πιο γνωστή ύστερα από την καθιέρωση των Ελευσίνιων Μυστηρίων για την τιμή της Θεάς Δήμητρας που επισκέφτηκε την πόλη μεταμορφωμένη σε γιρά, αναζητώντας την αρπαγμένη κόρη της Περσεφόνη. Η γεωγραφική της θέση, βρισκόταν στον δρόμο Αθηνών – Πελοποννήσου, και η σύνδεσή της με το ιερό της Δήμητρας την καθιστούσαν τόσο σημαντική όσο να την εποφθαλμιούν οι Αθηναίοι. Τόσο στους προϊστορικούς χρόνους όσο και αργότερα στους κλασσικούς η πόλη ήταν το προπύργιο των ολιγαρχικών.

Στους Ελληνικούς, Ρωμαϊκούς και Βυζαντινούς χρόνους έχασε την παλιά λαμπρότητά της. Μετά την επικράτηση του Χριστιανισμού το ιερό καταστράφηκε και η πόλη έπεσε στην αφάνεια.

Στην περίοδο της Τουρκοκρατίας ήταν μικρή πόλη που κατοικούνταν μόνο από αλβανόφωνους.

Ο αιώνας μας βρήκε την Ελευσίνα ένα χωριό γεωργικό με χίλιους τριακόσιους κατοίκους. Από τότε παρουσίαζε έκδηλες δυνατότητες ανάπτυξης. Από τα πρώτα κιόλας χρόνια του αιώνα μας έδειξε ότι μπορούσε να αναπτυχθεί βιομηχανικά. Από τον περασμένο αιώνα μάλιστα λειτουργούσαν στην Ελευσίνα μερικές μικρές βιομηχανίες.

Η Ελευσίνα ήταν το θέρετρο της πρωτεύουσας. Διέθετε την πιο ήρεμη ακρογιαλιά με πεντακάθαρη αμμουδιά, φρέσκο ψάρι, δροσερό κλίμα και έναν κόσμο πρόθυμο να ικανοποιήσει όλες τις επιθυμίες του παραθεριστή.

Καθοριστική για την ανάπτυξη της Ελευσίνας πρέπει να θεωρηθεί αναμφισβήτητα η δεκαετία του 1880 .

Λίγο νωρίτερα, το 1875 είχε ιδρυθεί το πρώτο εργοστάσιο, το Σαπωνοποιείο Χαριλάου, μοναδικό στο είδος του σε ολόκληρη την Αττική και ένα από τα λίγα στην Ελλάδα. Το 1884 πέρασε από την Ελευσίνα το πρώτο τρένο της σιδηροδρομικής γραμμής Πειραιώς - Αθηνών - Πελοποννήσου. Την ίδια χρονιά ιδρύθηκαν δύο αλευρόμυλοι και έτσι η Ελευσίνα άρχισε να μεταβάλλεται από αλιευτικό χωριό σε βιομηχανική πόλη.

Στις αρχές του αιώνα μας η “Εταιρεία Χατζηκυριάκου – Ζαχαρίου και ΣΙΑ” εγκατέστησε στην Ελευσίνα το πρώτο ελληνικό εργοστάσιο τσιμέντου. Η εξαγωγή μεγάλης ποσότητας αυτού του τσιμέντου στην Τουρκία και στην Αίγυπτο, η αυξημένη κίνηση του λιμανιού και οι ανάγκες σε εργατικά χέρια έφεραν στην Ελευσίνα νέους κατοίκους. Στους ευνοϊκούς για την ανάπτυξή της παράγοντες πρέπει να προστεθεί και η τομή του Ισθμού της Κορίνθου. Με αυτή καινούριοι δρόμοι ανοίγονταν στην πορεία της πόλης, τόσο για την διάθεση των προϊόντων όσο και για την τροφοδοσία των εργοστασίων με πρώτες ύλες.

Τομή αποφασιστική στη πορεία της ανάπτυξης της πόλης υπήρξε το γεγονός ότι η Ελευσίνα αποτέλεσε ξεχωριστή κοινότητα με βασιλικό Διάταγμα της 11 Αυγούστου του 1912. Με το ίδιο διάταγμα από τον “τεως δήμο Ελευσίνας” προήλθαν κοινότητες χωριστές , η Μάνδρα, η Μαγούλα και ο Ασπρόπυργος.

Η κάθε μέρα αναπτυσσόμενη βιομηχανία έδινε κάποια άλλη όψη στην οικονομία του τόπου, επέδρασε σε τεράστιο βαθμό στον τόπο και άλλαξε εντελώς την όψη του.

Το γεωργικό δυναμικό, στερημένο την παλιά του δουλειά, στράφηκε προς τα επαγγέλματα και τις τέχνες. Ένα μέρος στράφηκε προς την λαχανοκηπουρική και την αγελαδοτροφία με νέες μορφές εκμετάλλευσης ομαδικού και συνεταιριστικού χαρακτήρα.

Η θαλάσσια μεταφορά ανέβαινε κατακόρυφα. Ξένος κόσμος κυκλοφορούσε και πολλές συναλλαγές νέας μορφής παρουσιάστηκαν, που είχαν ως αποτέλεσμα να δημιουργήσουν μια νέα μορφή ζωής, μια νέα αντίληψη. Δεν είναι τυχαίο ότι από το 1914 λειτούργησε στην Ελευσίνα το Λιμενικό Ταμείο με πολύ μεγάλη οικονομική επιφάνεια.

Στη συνέχεια ο πόλεμος του 1987 καθώς και οι δύο βαλκανικοί πόλεμοι (1912-1913) που ακολούθησαν σφράγισαν και την Ελευσίνα, η οποία και έχασε πολλούς Ελευσινιώτες στο πεδίο της μάχης.

Η μικρασιατική καταστροφή έφερε στην Ελευσίνα 1500 ανθρώπους με σκοπό να κατοικήσουν μόνιμα.

Η κοινωνική ένταξη του κόσμου αυτού με πλούσια πολιτιστική παράδοση και δικά τους πολιτιστικά στοιχεία άσκησαν την επιρροή τους στον τόπο. Είχε αρχίσει μια εντελώς νέα εποχή για την Ελευσίνα. Με το πέρασμα των χρόνων οι πρόσφυγες προσαρμόστηκαν στα νέα δεδομένα και αναπτύχθηκαν στενοί δεσμοί με τους ντόπιους, έτσι σταδιακά η Ελευσίνα πέρνει μια νέα μορφή, είναι μια ανανεωμένη κωμόπολη, γεμάτη ζωή, πολιτιστική ανάπτυξη και κοινωνική πρόοδο.

Η μεγάλη παγκόσμια αναταραχή που ακολούθησε επηρέασε την πόλη σε σημαντικό βαθμό. Τότε διαλύθηκε η πολιτιστική άνθιση που μέχρι τότε παρουσίαζε μια σταθερή ανάπτυξη. Ο πόλεμος που ακολούθησε σάρωσε τα πάντα.

Ελάχιστες ελληνικές πόλεις δοκίμασαν την φρικιαστική αμεσότητα του πολέμου του 1940, όσο η Ελευσίνα (λόγω του αεροδρομίου της).

Ο ρυθμός της ζωής είχε αλλάξει εντελώς. Τα λιγοστά εργοστάσια είχαν κλείσει ή υπολειτουρούσαν και το λιμάνι είχε νεκρωθεί.

Η ημέρα της απελευθέρωσης ήρθε, 12 Οκτωβρίου του 1944. Νέες αντιλήψεις, νέες θέσεις, νέες αξίες έβλεπαν το φως.

B. Περιγραφή της Ελευσίνας και του Θριάσιου Πεδίου

1. Τοποθεσία

Σε απόσταση 20 χλμ. από το Κέντρο της Αθήνας βρίσκεται το Θριάσιο Πεδίο το οποίο αποτελείται από τους Δήμους Ελευσίνας, Ασπροπύργου, Μάνδρας καθώς και την Κοινότητα Μαγούλας.

Η έκταση που καταλαμβάνουν τα όρια του Δήμου Ελευσίνας είναι 18.500 στρέμματα από τα οποία 30.000 στρέμματα καταλαμβάνει η εντός σχεδίου πόλεως περιοχή. Η επιφάνεια που καλύπτουν οι κατοικίες και τα καταστήματα ανέρχεται σε 540 στρέμματα, ενώ η καλυμμένη επιφάνεια των βιομηχανιών ανέρχεται σε 2.400 στρέμματα. Οι βιομηχανίες δηλαδή έχουν υπό τη χρήση τους τετραπλάσια έκταση από αυτή των κατοικιών.

Η θάλασσα της Ελευσίνας είναι ένας πανέμορφος φυσικός κόλπος και σε αυτόν πραγματοποιήθηκε το 480π.χ η ναυμαχία της Σαλαμίνας.

Αν και η συνολική έκταση των δήμων είναι 341 τ.χλμ, όλες οι δραστηριότητες έχουν αναπτυχθεί στην πεδινή έκταση των μόλις 100τ.χλμ.

Το Θριάσιο Πεδίο γνώρισε έναν αιώνα άναρχης βιομηχανικής ανάπτυξης. Η πρώτη βιοτεχνική μονάδα ήταν το 'Σαπωναποιείο Χαριλάου' το οποίο ιδρύθηκε το 1875. Κατά την προπολεμική περίοδο είχαν αναπτύξει τις δραστηριότητες τους δέκα αξιόλογες

βιομηχανίες (τα τσιμέντα ΤΙΤΑΝ, τα οينوπνευματοποιεία Κρόνος και Βότρυς, το Ελαιουργείο και οι μονάδες ρητίνης), οι οποίες λόγω του όγκου τους και της περιορισμένης δραστηριότητας τους δεν δημιούργησαν οξυμένα προβλήματα έτσι ώστε να μιλάμε για καταστροφή του περιβάλλοντος.

Πρόβλημα ρύπανσης βέβαια υπήρχε, και έχει καταγραφεί το 1930 η πρώτη διαμαρτυρία για την τσιμεντόσκονη του Τιτάν. Η βιομηχανία τσιμέντου Τιτάν δημιουργήθηκε το 1902 μέσα στον αρχαιολογικό χώρο της Ελευσίνας καταστρέφοντας κατά αυτόν τον τρόπο το αρχαίο στάδιο και το θέατρο των Ελευσίνιων Μυστηρίων.

Κυρίως όμως την μεταπολεμική περίοδο η περιοχή αποτέλεσε πόλο συγκέντρωσης της βιομηχανικής δραστηριότητας.

Η απουσία οικιστικής ανάπτυξης οδήγησε στην ανισόρροπη ανάπτυξη των πόλεων. Η πόλη της Ελευσίνας βρέθηκε στο κέντρο δύο βιομηχανικών περιοχών έτσι αναπτύχθηκε, όχι γύρω από τον αρχαιολογικό χώρο και τα μήκος της παραλίας αλλά κατά τρόπο επιμήκη.

Στις άλλες πόλεις, αλλά κυριότερα στον Ασπρόπυργο, αναπτύχθηκε πλήθος από παράνομους οικισμούς, παραβίαση του τετραγωνισμένου σχεδίου πόλης, λόγω του απαγορευτικά υψηλού κόστους κατοικίας εντός του σχεδίου της πόλης.

2. Πληθυσμιακά στοιχεία

Η αύξηση του πληθυσμού ήταν αλματώδης και ταχεία, αφού το Θριάσιο Πεδίο αποτέλεσε μαγνήτη για την συγκέντρωση βιομηχανικών εργατών από όλα τα σημεία της Ελλάδας, πλήττοντας όμως έτσι σε μεγάλο βαθμό την γεωργία.

Η αύξηση του πληθυσμού της Ελευσίνας ξεκίνησε κυρίως από την τελευταία δεκαετία του περασμένου αιώνα, μετά την δημιουργία της σιδηροδρομικής γραμμής που ένωσε την Αθήνα με την Πελοπόννησο, και ενισχύθηκε το έτος 1923 με την άφιξη και την εγκατάσταση στην πόλη ενός μεγάλου αριθμού προσφύγων, οι οποίοι και απασχολήθηκαν στις τότε αναπτυσσόμενες βιοτεχνίες και βιομηχανίες της περιοχής επηρεάζοντας την κοινωνικοοικονομική δομή του τόπου εισάγοντας παράλληλα νέες αντιλήψεις και νοοτροπίες περισσότερο εξελιγμένες προερχόμενες από τις ανατολικές ακτές. Τις αλλαγές αυτές ενίσχυσε και η διάνοιξη της διώρυγας Κορίνθου η οποία και έδωσε στο λιμάνι της Ελευσίνας νέες δυνατότητες. Η δημιουργία σημαντικών βιομηχανιών σε συνδυασμό με την γεωγραφική τοποθέτηση των περιοχών του Θριασίου αποτέλεσε την εφαλτήριο δύναμη για τις εξελίξεις που ακολούθησαν (οι οδικές αρτηρίες, σύνδεση Θριασίου με Πελοπόννησο, το λιμάνι της Ελευσίνας κτλ).

Ο αγροτικός χαρακτήρας της Ελευσίνας, που είχε αρχίσει να μεταβάλλεται από την λειτουργία των εργοστασίων, επηρεάστηκε τώρα από τα νέα δεδομένα που έκαναν την εμφάνισή τους με την ανάμειξη του ντόπιου πληθυσμού και του νέου εργατικού δυναμικού που κατεύθανε από κάθε μέρος της Ελλάδας. Η σύζευξη του παλιού με το καινούριο αποδείχθηκε γόνιμη και επηρέασε τον τρόπο της ζωής της πόλης σε μια περίοδο που η βιομηχανική ανάπτυξη άκμαζε.

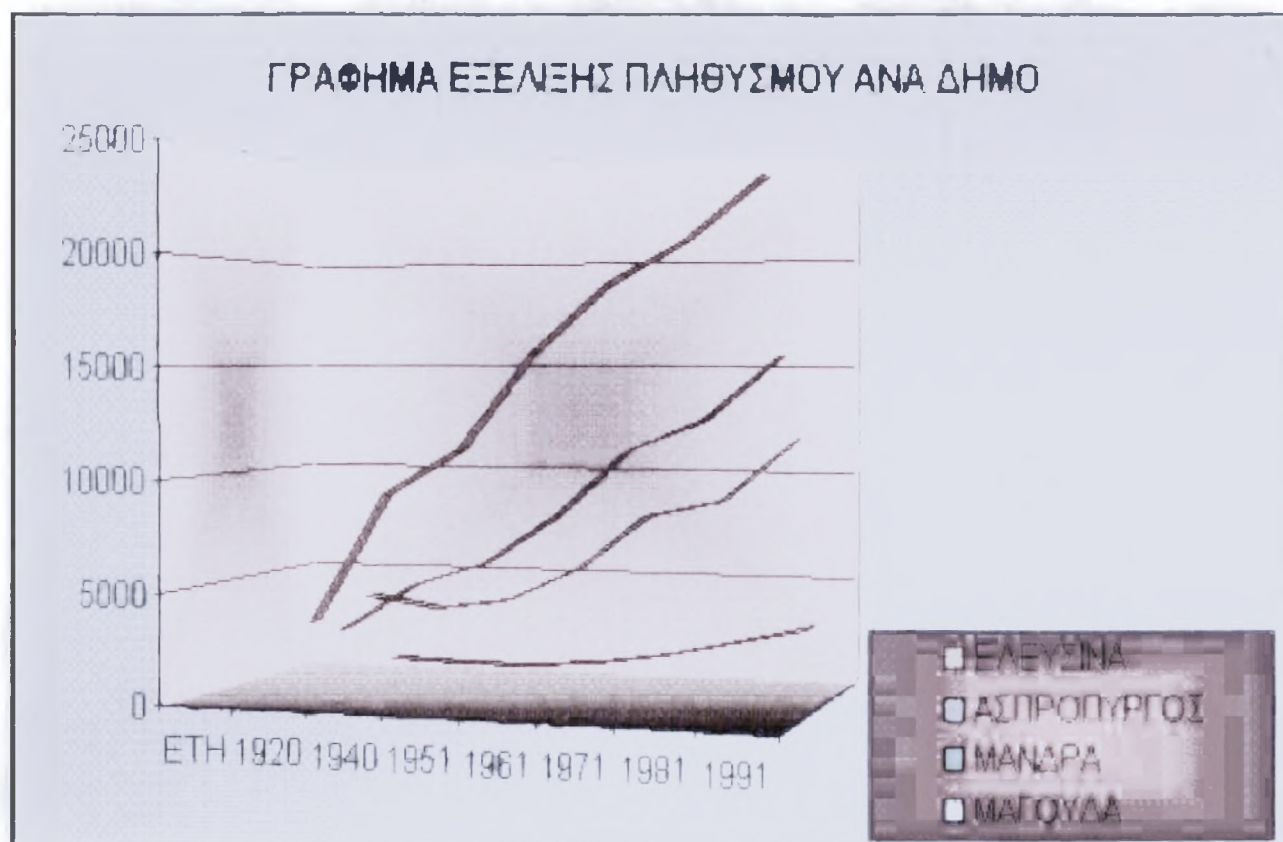
Η δεκαετία του πολέμου και της εμφύλιας Ελληνικής τραγωδίας ανέστειλαν την αύξηση του πληθυσμού η οποία συνεχίστηκε με ραγδαίο ρυθμό μετά το 1951. Στην μεταπολεμική πληθυσμιακή έκρηξη καθοριστικός παράγοντας υπήρξε η κατάσταση που είχε δημιουργηθεί στην ύπαιθρο κατά την διάρκεια του εμφυλίου πολέμου αλλά και μετά από αυτόν, όπως επίσης και η φτώχεια που μάστιζε πολλές περιοχές της χώρας. Έτσι πολλοί αναζητώντας μια καλύτερη ζωή, οδηγήθηκαν στα μεγάλα βιομηχανικά κέντρα. Ειδικότερα για το Θριάσιο Πεδίο, ο πληθυσμός παρουσιάζει μια συνεχή αύξηση αν και ο ρυθμός του δεν διατηρήθηκε σταθερός στις διάφορες δεκαετίες. (Πίνακας 1-Διάγραμμα 1)

Πίνακας 1

ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΘΡΙΑΣΙΟΥ ΠΕΔΙΟΥ								
ΕΤΗ	1920	1940	1951	1961	1971	1981	1991	
ΠΟΛΙΣ-ΠΕΡΙΟΧΕΣ								
ΕΛΕΥΣΙΝΑ	3428	9154	11190	15527	18535	20320	23041	
ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ	2730	4880	5855	8162	11183	12541	15405	
ΜΑΝΔΡΑ	4011	3410	3908	5503	8042	8804	11642	
ΜΑΓΟΥΣΑ	558	458	432	675	1214	1915	2743	
ΣΥΝΟΛΟ	10727	17902	21385	29867	38974	43580	52831	

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Δήμου Ελευσίνας

Διάγραμμα 1

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Δήμου Ελευσίνας

Το 1922 έρχονται στην Ελευσίνα πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία. Την δεκαετία 1951-61 η οργανωμένη πλέον βιομηχανική δραστηριότητα συγκεντρώνει εργάτες από ολόκληρη την Ελλάδα. Την δεκαετία 1971-1981 οι μεγάλες βιομηχανίες έχουν ήδη δημιουργηθεί και το θέμα του περιβάλλοντος που προβάλλεται δρα ανασταλτικά και στην προσέλευση νέων κατοίκων αλλά και στην ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων. Επιπλέον, την δεκαετία 1981-1991 ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού διπλασιάζεται γιατί ιδρύθηκε πλήθος μικρών μονάδων διάσπαρτων στο Θριάσιο με ανάλογη συγκέντρωση εργαζομένων που μεταναστεύουν από όλα τα σημεία της Ελλάδας. Ταχύτερους ρυθμούς αύξησης εμφανίζουν η Μαγούλα και η Μάνδρα με την δημιουργία εργατικών κατοικιών στα όριά τους με την Ελευσίνα.

Περνώντας στην μεταπολεμική περίοδο, ιδρύονται την δεκαετία 1950-1960 τα Διυλιστήρια του Ασπροπύργου και δίπλα σε αυτά η Πετρογκάζ. Επεκτείνονται η βιομηχανία τσιμέντων Τιτάν και το οιοπνευματοποιείο Βότρυς μέσα στον αρχαιολογικό χώρο. Η Χαλυβουργική γιγαντώνεται με το συγκρότημα υψικάμινοι –κωκερία – χαλυβουργείο -ελασματοουργείο, ιδρύονται η Ελληνική Χαλυβουργία, η τσιμεντοβιομηχανία Χάλυψ, τα ναυπηγεία Ελευσίνας και Σκαραμαγκά. Την ίδια περίοδο πλήθος από μικρότερες μονάδες ιδρύονται στον άξονα Ελευσίνα- Μάνδρα- Μαγούλα και στην παραλία του Ασπροπύργου.

Την περίοδο 1967-1974 η συγκέντρωση και ο γιγαντισμός συνεχίζονται. Ιδρύεται η Πετρόλα, ενώ επεκτείνονται τα Ναυπηγεία Σκαραμαγκά και Ελευσίνας, με ταυτόχρονη εξαφάνιση των δύο οικισμών στις αντίστοιχες εκτάσεις. Δεκάδες νέες μονάδες ιδρύονται διάσπαρτα στο Θριάσιο Πεδίο και λειτουργούν χωρίς περιβαλλοντικούς περιορισμούς.

Την περίοδο 1975-1980 η ίδρυση νέων μεγάλων μονάδων περιορίζεται, αλλά οι παραλιακές μονάδες αύξησαν τις εκτάσεις τους με επιχωματώσεις. Μέχρι σήμερα έχουν επιχωματωθεί 1.000 στρέμματα θάλασσας με αποτέλεσμα να αλλάξει η μορφολογία των ακτών.

Την περίοδο 1980-1992 ιδρύονται κυρίως νέες μικρές μονάδες, ενώ επεκτείνονται τα δύο διυλιστήρια (Ασπροπύργου και Πετρόλα). Κύριο χαρακτηριστικό της περιόδου αυτής

είναι η παραβίαση των Π.Δ.791/81 και Π.Δ.84/84 που καθορίζουν το καθεστώς ίδρυσης μονάδων στην Αττική. Ο μεγαλύτερος αριθμός νέων μονάδων ιδρύεται στην περιοχή του Ασπροπύργου.

3.Οικονομικά στοιχεία

Από την άποψη της απασχόλησης, κατά την δεκαετία 1980-1990 σημειώθηκε τόσο ποσοτική όσο και ποιοτική στροφή, καθώς μειώθηκε η απασχόληση στις μεγάλες μονάδες, ενώ απέκτησαν μεγαλύτερη βαρύτητα οι χημικές μονάδες καθώς και οι μονάδες που προβλέπει το Π.Δ.84/84¹ με τις παρεκκλίσεις του, έναντι των χαλυβουργιών και των βιομηχανιών τσιμέντου.

Στο παρακάτω πίνακα (πίνακας 2) απεικονίζεται η μεταβολή απασχολουμένων στην βιομηχανία στη δεκαετία 1980 – 1990.

Πίνακας 2

<i>ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΜΕ ΠΛΗΘ ΑΠΟ 400 ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ</i>		
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	1980	1990
ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	1917	2100
ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ	1300	1000
ΤΙΤΑΝ	1138	250
ΗΦΑΙΣΤΟΣ	1096	ΕΚΛΕΙΣΕ
ΠΕΤΡΟΛΑ	1080	1100
ΠΥΡΚΑΛ	662	180
ΕΛΔΑ	598	1000
ΒΙΟΦΑΡΜ	530	ΕΚΛΕΙΣΕ
ΕΤΡΕΧ	500	ΕΚΛΕΙΣΕ
ΟΟΥΕΝΣ	500	ΕΚΛΕΙΣΕ
ΕΠΑΣ	496	ΕΚΛΕΙΣΕ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ	481	500
ΒΙΕΧ	429	ΕΚΛΕΙΣΕ
ΝΑΣΙΟΝΑΛ ΚΑΝ	424	250
ΠΕΤΡΟΓΚΑΖ	400	400
ΣΥΝΟΛΟ	11551	6780

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Δήμου Ελευσίνας

Κατά την εικοσαετία 1969-1989 παρουσιάστηκε μεγάλη αύξηση του αριθμού των βιοτεχνικών και βιομηχανικών καταστημάτων (περίπου 50% ανά δεκαετία) σε αντίθεση

με την απασχόληση που ενώ την πρώτη δεκαετία παρουσίασε αλματώδη αύξηση (περίπου 145%) την δεύτερη παρέμεινε σχεδόν στάσιμη (περίπου 5%).

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την εικοσαετία 1970-80, παρατηρήθηκε σημαντική αλλαγή στις χρήσεις γης.

Σήμερα οι δραστηριότητες και οι χρήσεις γης καταλαμβάνουν τις εξής εκτάσεις:

1. **ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ** - καταλαμβάνουν 19 τ.χλμ. (από τα οποία μόλις τα 12 τ.χλμ. βρίσκονται εντός σχεδίου πόλης)
2. **ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ, ΧΟΝΔΡΕΜΠΟΡΙΟ** - καταλαμβάνουν 22 τ. χλμ
3. **ΔΑΣΗ** - καταλαμβάνουν 242 τ. χλμ.
4. **ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ** - καταλαμβάνουν 44 τ. χλμ.
5. **ΕΙΔΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ** - καταλαμβάνουν 14 τ. χλμ (στρατιωτικό αεροδρόμιο, στρατιωτικές μονάδες, αρχαιολογικοί χώροι κλπ.)

Στο Θριάσιο Πεδίο διαμένουν περίπου 60.000 κάτοικοι (ΕΣΥΕ, 1999, καταμέτρησε 52.831 κατοίκους) αριθμός που αντιπροσωπεύει το 42% των κατοίκων της Δυτικής Αττικής και το 2% των κατοίκων του Νομού Αττικής.

Σύμφωνα με στοιχεία των Δήμων του Θριασίου (αριθμός υδρομετρητών και παροχών ηλεκτρικού ρεύματος) ο πραγματικός πληθυσμός του Θριασίου Πεδίου ξεπερνά τους 70.000.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Θριασίου είναι το 10% που απασχολείται στην πρωτογενή τομέα παραγωγής, το 65% στον δευτερογενή και το 25% στον τριτογενή. Αυτό που πραγματικά δημιουργεί εντύπωση είναι το γεγονός ότι από το σύνολο των εργαζομένων στην περιοχή μόνο το 45% κατοικούν σε αυτή.

Γ. Οι μεγαλύτερες βιομηχανικές μονάδες της περιοχής

α. Χαλυβουργική Α.Ε.

Η Χαλυβουργική είναι η μοναδική ολοκληρωμένη μονάδα παραγωγής προϊόντων σιδήρου και χάλυβα στη χώρα μας.

Η βιομηχανία αυτή χρησιμοποίησε χρονολογικά δύο μεθόδους παραγωγής σιδήρου. Από το 1960 έως το 1981 η παραγωγή του σιδήρου στηρίχθηκε στην αναγωγή του μεταλλεύματος από άνθρακα μέσα στην υψικάμινο.

Στη συνέχεια, μετά τη διακοπή λειτουργίας των υψικαμίνων, η χαλυβουργική χρησιμοποιεί ηλεκτρικούς κλιβάνους για την ανάπτυξη παλαιού σιδήρου χωρίς την ελάττωση της δυναμικότητας της βιομηχανίας.

Ξεχωριστά από τις εκτιμήσεις της εταιρείας WATSON, το ΠΕΡΠΑ ξεκίνησε το 1978 συστηματικές αναλύσεις στη θαλάσσια περιοχή της Χαλυβουργικής. Στο διάστημα από 1980 έως 1981 η Χαλυβουργική εγκατέστησε ένα νέο σύστημα μερικής ανακύκλωσης του αμμωνιακού υγρού και των άλλων αποβλήτων μειώνοντας έτσι σημαντικά τη διοχέτευση αποβλήτων στην θάλασσα.

Η ανακύκλωση του αμμωνιακού υγρού βασίστηκε σε δύο περιπτώσεις:

1. Ότι οι φαινόλες οξειδώνονται μερικά από τον ατμοσφαιρικό αέρα έτσι με την προσθήκη δύο δεξαμενών πέτυχαν την αύξηση του χρόνου παραμονής του αμμωνιακού υγρού και τη μείωση των φαινολών.
2. Ότι το αμμωνιακό υγρό μπορεί να ανακυκλώνεται χωρίς βλάβη των εγκαταστάσεων και απορρίπτεται μόνο μέρος, για να μην κορεστεί σε αμμωνία.

Δυστυχώς, οι διαπιστώσεις αυτές άργησαν να γίνουν με αποτέλεσμα την αλόγιστη μόλυνση της θάλασσας.

β. Ελληνικά Διυλιστήρια Ασπροπόργου (ΕΛ.ΔΑ)

Τα Ελληνικά Διυλιστήρια Ασπροπόργου ιδρύθηκαν το 1958. Πήραν την τελική τους μορφή το 1972. Η δυναμικότητα της συγκεκριμένης βιομηχανίας είναι 5,1-16,6 τόνοι προϊόντων πετρελαίου.

Τα προϊόντα κατανέμονται ως εξής:

- Βενζίνες=13,6%
- Ντίζελ=98%
- Μαζούτ=49%
- Υγραέρια=9,4%

Τα υγρά απόβλητα των ΕΛ.ΔΑ προέρχονται από τρεις κύριες πηγές.

1. Από την ψύξη των εγκαταστάσεων και τα συμπυκνώματα
2. Από εξυδατώσεις των αφαιρατωτών με παροχή 20 κυβικά ανά ώρα .
3. Ελαιώδη απόβλητα των διαφόρων παραγωγικών διαδικασιών.

Τα απόβλητα από τις εξυδατώσεις και από τις διάφορες παραγωγικές διαδικασίες ανέρχονται σε 250 κυβικά μέτρα και διέρχονται από βιολογικό καθαρισμό πριν καταλήξουν στην θάλασσα.

Το 1984 δημιουργήθηκαν νέες δεξαμενές παραλαβής του έρματος των πλοίων. Πριν την εγκατάσταση αυτών των δεξαμενών είναι άγνωστο τι συνέβαινε.

Παράρτημα αναφοράς των μετρήσεων Γουάτσον και Πέρπα

Τα ΕΛ.ΔΑ αποχέτευαν τα απόβλητά τους στο παρακείμενο ρέμα Αγ. Γεωργίου χωρίς να έχουν την σχετική άδεια της Νομαρχίας, η οποία και τελικά απαγόρευσε το 1985 την

αποχέτευση αυτή. Επίσης η γνωστή λίμνη Κουμουνδούρου, βρίσκεται στο οικόπεδο των ΕΛ.ΔΑ. Η λίμνη έχει καλυφθεί με επιχωματώσεις. Λόγω των υπόγειων νερών, δημιουργείται ένα ρυάκι, το οποίο και καταλήγει στη θάλασσα. Μετά από δύο σχετικές αναλύσεις λαδιών, επειδή ο υδροφόρος αυτός ορίζοντας επικοινωνεί με τη λίμνη Κουμουνδούρου, εικάζεται ότι αποτελεί την κύρια πηγή ρύπανσής της τουλάχιστον με λάδια.

γ. Πετρόλα

Η Πετρόλα αποτελεί το δεύτερο διυλιστήριο του Θριασίου Πεδίου το οποίο και διαθέτει μόνο μονάδα απόσταξης του αργού πετρελαίου και δεν έχει τη δυνατότητα παραγωγής όλων των εμπορευσίμων προϊόντων.

Η δραστηριότητά του κυρίως περιορίζεται στον πρωτογενή διαχωρισμό των κλασμάτων του αργού και στην αποθήκευση εισαγόμενων-εξαγόμενων πετρελαιοειδών του συγκροτήματος.

Εκτίμηση της Γουάτσον παράρτημα

Από την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της η μονάδα της Πετρόλα παράγει και ελαιώδης λάσπες που θάβονται στη Χωματερή Λιοσίων.

Η Πετρόλα διαθέτει για την επεξεργασία των αποβλήτων της έναν ελαιοδιαχωριστήρα και τρία αχυρόφιλτρα. Το έρμα των πλοίων το παραλαμβάνει σε δεξαμενή και το διαβιβάζει στο κύκλωμα των αποβλήτων της. Διαπιστώθηκε όμως ότι είναι αδιανόητο να διαχωριστούν τα απόβλητα και τα νερά ψύξης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία ο όγκος των αποβλήτων είναι 10.800 κυβικά και των νερών ψύξης 2.400 κυβικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Μετά το τέλος της εμφύλιας τραγωδίας, το 1946-1949, η Ελευσίνα έγινε περισσότερο γνωστή σαν το βιομηχανικό κέντρο της Ελλάδας, με τη μεγαλύτερη βιομηχανική ρύπανση, ως μια πόλη όπου καταστράφηκε ανεπανόρθωτα η πολιτιστική της κληρονομιά και το περιβάλλον της.

Η συγκέντρωση στην περιοχή της Ελευσίνας – Θριασίου Πεδίου μερικών από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες της χώρας (δύο διυλιστηρίων, δύο χαλβουργικών εργοστασίων, δύο ναυπηγείων, τριών τσιμεντάδικων και 700 μικρών ή μεγάλων βιομηχανιών) είχε ως αποτέλεσμα το περιβάλλον της να υποστεί τεράστιες καταστροφές.

Η εκβιομηχάνιση και η ρύπανση προκάλεσαν ανεπανόρθωτες καταστροφές στις αρχαιότητες της Ελευσίνας, αφού κτίστηκαν τα εργοστάσια πάνω και δίπλα στον αρχαιολογικό χώρο, ανατινάζοντας ή κάνοντας τσιμέντο μοναδικές πολιτιστικές αξίες.

Οι αντιδράσεις του λαού της Ελευσίνας τις πρώτες δεκαετίες του αιώνα μας, είτε από άγνοια των κινδύνων της ρύπανσης, είτε από οικονομική εξάρτηση των εργαζομένων και των τοπικών αρχών από τις βιομηχανίες ήταν μεμονωμένες. Ιδιαίτερα κατά την περίοδο της δικτατορίας ενθαρρύνθηκε η ίδρυση ή η επέκταση εργοστασίων στην υπερκορεσμένη από τις ρυπογόνες βιομηχανίες πόλη στο όνομα της “οικονομικής ανάπτυξης” και του περιορισμού της ανεργίας.

Η Ελευσίνα έχει υπάρξει πολλές φορές αντικείμενο άρθρων, ερευνών, ντοκιμαντέρ και ακούγοντας το όνομά συνειρμικά την συνδέουμε με τη βιομηχανική ρύπανση και τα ακόλουθά της.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ιδιαίτερη δραστηριότητα στην πολιτική σκηνή όλων των Κρατών και ιδιαίτερα εκείνων που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε θέματα που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και την ύπαρξη οικολογικής συνείδησης, με την δημιουργία ιδεολογικών κινήματων ή κομμάτων που δρουν με σκοπό την διάσωση του περιβάλλοντος χώρου από την καταστροφή.

Η απειλή βρίσκεται τώρα πιο κοντά από ποτέ θέτοντας σε συναγερμό όλους εκείνους που αντιλαμβάνονται ότι η περιβαλλοντική προστασία δεν είναι υπόθεση κάθε κράτους χωριστά αλλά ολόκληρου του κόσμου.

Η ρύπανση δεν γνωρίζει σύνορα και ο ανθρώπινος οργανισμός για να επιβιώσει και να αναπτυχθεί χρειάζεται ένα ισορροπημένο περιβάλλον.

Η γοργή ανάπτυξη που σημειώθηκε σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, το πέρας από τους απλούς μηχανισμούς παραγωγής στην βιομηχανοποίησή της δημιούργησαν ταυτόχρονα την ανάγκη για διακρατική προστασία του περιβάλλοντος.

Κινούμενη σε αυτή την κατεύθυνση η παγκόσμια κοινότητα καθιέρωσε την 5^η Ιουνίου ως την Παγκόσμια Ημέρα του Περιβάλλοντος.

Από το σημείο αυτό και έπειτα οι προσπάθειες γίνονται εντατικότερες και αποκτούν πιο επίσημο χαρακτήρα.

Παράλληλα κατά την έννοια του ίδιου νόμου ρύπανση είναι “η παρουσία στο περιβάλλον ρύπων, δηλαδή κάθε είδους ουσιών, θορύβου, ακτινοβολίας ή άλλων μορφών ενεργείας σε ποσότητα, συγκέντρωση ή διάρκεια, που μπορούν να προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία, στους ζωντανούς οργανισμούς και στα οικοσυστήματα ή υλικές

ζημίες και γενικά να καταστήσουν το περιβάλλον ακατάλληλο για τις επιθυμητές χρήσεις του”².

Μόλυνση είναι “η μορφή ρύπανσης που χαρακτηρίζεται από την παρουσία παθογόνων μικροοργανισμών στο περιβάλλον ή δεικτών που υποδηλώνουν την πιθανότητα παρουσίας τέτοιων μικροοργανισμών”.³

Υποβάθμιση είναι τέλος η “πρόκληση από ανθρώπινες δραστηριότητες ρυπάνσεως ή οιασδήποτε άλλης μεταβολής στο περιβάλλον, η οποία είναι πιθανό να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην οικολογική ισορροπία, στην ποιότητα ζωής και στην υγεία των κατοίκων, στην ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά και στις αισθητικές αξίες”⁴

A. ΑΡΘΡΟ 24 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΟΥ 1975

Ερευνώντας την νομοθεσία για το περιβάλλον διαπιστώνουμε ότι δεν υπήρχε ουσιαστική Νομοθεσία για την προστασία του, τουλάχιστον πριν το 1974 οπότε και πραγματοποιείται η ψήφιση του Συντάγματος το 1975.

Το άρθρο 24 αναφέρει συγκεκριμένα “Η προστασία του Φυσικού και Πολιτιστικού Περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Το Κράτος υποχρεούται να λαμβάνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα προς διαφύλαξιν αυτού...”⁸

Το δίκαιο περιβάλλοντος περιλαμβάνει πηγές οι οποίες και αναφέρονται παρακάτω. Η κύρια πηγή του δικαίου περιβάλλοντος είναι το ισχύον Σύνταγμα 1975/1986/2001 με την ευρεία έννοια του, περιλαμβάνοντας δηλαδή τα Ψηφίσματα και τις Συντακτικές Πράξεις. Το ισχύον σύνταγμα τέθηκε σε ισχύ την 9^η Ιουνίου του 1975, αφού δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της κυβέρνησεως, και έπειτα αναθεωρήθηκε δύο φορές, μια τον Μάρτιο του 1986 και δεύτερη τον Απρίλιο του 2001.

B. Ο ΝΟΜΟΣ 1650 ΤΟΥ 1986

Το 1986 ψηφίστηκε ο νόμος 1650/86 (ΦΕΚ 160^Α/18-10-86) που αποτέλεσε το πρώτο συνολικό θεσμικό πλαίσιο για την προστασία του περιβάλλοντος, το οποίο ενεργοποιείται και ουσιαστικά υλοποιείται με την έκδοση πολλών Προεδρικών Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων. Παράλληλα με τα όσο αναφέρθηκαν στο χρονικό διάστημα που ακολουθεί γίνεται και ενσωμάτωση των Κοινοτικών Οδηγιών στο Εθνικό Δίκαιο. Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο 8 αναφέρεται στα μέτρα προστασίας της ατμόσφαιρας ενώ το άρθρο 10 και 11 στα μέτρα προστασίας των νερών και του εδάφους αντίστοιχα. Το άρθρο 15 επικεντρώνεται στις επικίνδυνες ουσίες και παρασκευάσματα. Τα άρθρα 23 και 24 του Κεφαλαίου Ε' αναφέρονται στις ζώνες ειδικών περιβαλλοντικών ενισχύσεων και ζώνες ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων. (Το αναλυτικό περιεχόμενο του νόμου 1650/86 βρίσκεται στο παράρτημα στην σελίδα 63)

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν.1650/1986 η έννοια του περιβάλλοντος περιλαμβάνει “το σύνολο των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων και στοιχείων, τα οποία ευρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία, την ποιότητα της ζωής, την υγεία των κατοίκων, την ιστορική και πολιτιστική παράδοση και τις αισθητικές αξίες”⁵.

Γ. ΠΙΝΑΚΕΣ

Σκόπιμος κρίνεται ο συνοψισμός όλων των νόμων, υγειονομικών διατάξεων, προεδρικών διαταγμάτων, υπουργικών αποφάσεων στους παρακάτω πίνακες με κατηγοριοποίηση ανά είδος ρύπανσης.

Πίνακας 3

α. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	
ΓΙΝΙΚΑ	
Α.ν 2520/40 (ΦΕΚ 237/4.9.1940)	Περι Υγειονομικών Διατάξεων
Εγκ.16986/17.3.1978,16762/970.16.3.1 979,12311/1673/6.12.1980)	Κατάταξη βιομηχανιών ανάλογα με το βαθμό όχλησης
Π.δ 279(ΦΕΚ 78/ΤΑ/30.3.1981)	Περί ιδρύσεως κλπ. βιομηχανιών
Π.δ 791(ΦΕΚ207/ΤΑ/3.8.1981)	Βιομηχανίες στο Ν. Αττικής
Π.δ 1180(ΦΕΚ 293/ΤΑ/6.10.1981)	Ίδρυση και λειτουργία βιομηχανιών
Απ.12791/870(ΦΕΚ 272/ΤΔ/4.6.1982)	Αναστολή ίδρυσης βιομηχανικών κτιρίων στο Θριάσιο Πεδίο για ενάμιση έτος.
Ν. 1327(ΦΕΚ 21/ΤΑ/7.2.1983)-κύρωση πράξης νομοθετικού περιεχομένου	Έκτακτα επεισόδια –ΚΕΠΠΕ (ΤΑ)
Ν.1360(φεκ 65/ΤΑ/24.5.1983)	Ενίσχυση επενδύσεων(άρθρο 4 παρεκκλίσεις)
Υ.α. Α5/3010(ΦΕΚ 593/ΤΒ/2.10.1985)	Θόρυβος στα κέντρα
Ν. 1650(ΦΕΚ 160/ΤΑ/18.10.1986)	Νόμος για το περιβάλλον
Εγκ.51-ΥΠΕΧΩΔΕ(20.5.87) (απ.1239/1987 του ΣτΕ)	Οχλούσες μονάδες 500μ από οικισμούς
Ν.2052 (ΦΕΚ 94/ΤΑ/5.6.92)	Έκτακτα μέτρα για το νέφος και τις Πολεοδομικές ρυθμίσεις
Υα.9173/1642/3.3.93 (ΦΕΚ 281/ΤΔ)	Απόφαση Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. για ρέματα
Απ.11824 (ΦΕΚ 369/ΤΒ/24.5.93)	Έκτακτα μέτρα για την ατμόσφαιρα
Ν.2516/97 (ΦΕΚ 159/ΤΑ/8.8.97)	Ίδρυση και λειτουργία βιομηχανιών και βιοτεχνιών
Ν.2545/97 (ΦΕΚ 159/ΤΑ/8.8.97)	Βιομηχανικές, βιοτ. περιοχές
Ν.3054/02 (ΦΕΚ 230/Α/2.10.02)	Πετρελαιοειδή-αρθ.19-ειδική εισφορά

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Δήμου Ελευσίνας

Πίνακας 4

Ρ. ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΕΡΑ	
1856/82 (ΦΕΚ 484/ΤΒ/15.7.82)	Μαζούτ στο ΛΑ με θείο <1%
2608/82 (ΦΕΚ 1045/ΤΒ/22.12.82)	Μαζούτ και ντίζελ στο ΛΑ με θείο <0,7%
Υ.δΑ5/2762/21.10.82(ΦΕΚ862/ΤΒ/1.11.82)	Μαζούτ με θείο <1%μόνο στα ασβεστοκάμινα του Θ.Π.
Π.δ 44/87 (ΦΕΚ 135/ΤΑ/17.2.87)	Αποθήκευση υγρών καυσίμων
11294 (ΦΕΚ 264Β/15.4.93)	Βιομηχανικοί λέβητες με μαζούτ, ντίζελ, αέριο
58751/2370 (ΦΕΚ 264Β/15.4.93)	Μέτρα για μεγάλες εστίες καύσης
Απ. Δ3/14858 (ΦΕΚ 477/ΤΒ/1.7.93)	Αποθήκευση υγραερίου
99/10.8.87 (ΦΕΚ 135/ΤΑ/28.7.87)	Όρια ποιότητας για διοξείδιο του θείου και τη σκόνη
98/10.7.87 (ΦΕΚ 135/ΤΑ/28.7.87)	Όρια ποιότητας μολύβδου στη σκόνη
25/18.3.88 (ΦΕΚ 52/ΤΑ/22.3.88)	Όριο ποιότητας για διοξείδιο του αζώτου

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Δήμου Ελευσίνας

Πίνακας 5

γ. ΒΙΑΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΝΕΡΑ	
Υδ. Ειβ/221/1965	Διάθεση υγρών αποβλήτων
N.743 (Φ.Ε.Κ. 319/ΤΑ/17.10.77)	Προστασία της θάλασσας
N.855 (Φ.Ε.Κ. 235/ΤΑ.23.12.78)	Σύμβαση Βαρκελώνης για Μεσόγειο
Υ.δ 179182/656 (Φ.Ε.Κ. 582/ΤΒ/2.7.79)	Απόβλητα στον ΚΑΑ
Υ.δ 17823 (Φ.Ε.Κ. 1132/ΤΒ/21.12.79)	Απόβλητα στον Σαρωνικό
181051 (Φ.Ε.Κ. 1110/ΤΒ/5.11.80)	Χημικά διασκορπιστικά
N.1147 (Φ.Ε.Κ. 110/ΤΑ/23.4.81)	Τροποποίηση του ν.743/77
Υ.δ Α3/6533 (Φ.Ε.Κ. 477/ΤΒ/13.8.81)	Τροποποίηση της 17823
N.1269 (Φ.Ε.Κ. 89/ΤΑ/21.7.82)	MARPOL 73/78
46399/4352 (Φ.Ε.Κ. 438/ΤΒ/3.7.86)	Ποιότητα επιφανειακών νερών
144 (Φ.Ε.Κ. 197/ΤΑ/2.11.87)	Επικίνδυνες ουσίες στα υγρά απόβλητα
18186/271 (Φ.Ε.Κ. 126/ΤΒ/3.3.88)	
A5/288/23.1.86 (Φ.Ε.Κ. 379/ΤΒ/86)	Πόσιμο νερό
26857/553 (Φ.Ε.Κ. 196/ΤΒ/6.4.88)	Επικίνδυνες ουσίες στα υπόγεια νερά
Υα 5673/400/97 (Φ.Ε.Κ. 192/ΤΒ/14.3.97)	Επεξεργασία αστικών λυμάτων,οδηγία 91/271
Κνα 19661/1982/99 (Φ.Ε.Κ. 1811/ΤΒ/29.9.99)	Τροποποίηση της 5673/400-κατάλογος ευαίσθητων περιοχών-Κόλπος Ελευσίνας (οδηγία 91/271)
Υα 5219/Φ11/4/2000 (Φ.Ε.Κ. 455/ΤΒ/4.4.2000)	Χημικά διασκορπιστικά

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Δήμου Ελευσίνας

Πίνακας 6

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	
Υγ.δ. Ε1β/301/10.2.64	Συλλογή ,αποκομιδή, διάθεση στερεών
72751/3054 (Φ.Ε.Κ. 665/TB/1.11.85)	Τοξικά και επικίνδυνα απόβλητα
Κνα 378/94 (Φ.Ε.Κ. 705B)	Επισήμανση επικινδύνων
Κνα 69728/824/96 (Φ.Ε.Κ. 358/TB/17.5.96)	Μέτρα και όροι για την διαχείριση των Στ.Αποβλήτων
ΥΠΕΧΩΔΕ ,έγγραφο 71119/28.12.2000	Παροχή πληροφοριών κατά την 91/689/EEC
Κνα 19396/1546/97 (Φ.Ε.Κ. 604/TB/18.7.97)	Μέτρα και όροι για την διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων
Κνα 113944/97 (Φ.Ε.Κ. 1016/TB/17.11.97)	Εθνικός σχεδιασμός διαχείρισης στερεών αποβλήτων
Κνα 114218/97 (Φ.Ε.Κ. 1016/TB/17.11.97)	Πλαίσιο προδιαγραφών για την διαχείριση των στερεών αποβλήτων
N.2203/94 (Φ.Ε.Κ. 58/ΤΑ/15.4.94)	Κύρωση της Σύμφ.Βασιλείας για διασυνοριακή μεταφορά
Κνα 2487/45 (Φ.Ε.Κ. 196/TB/8.3.99)	Αποτέφρωση επικινδύνων αποβλήτων
Κνα 14312/1302/00 (Φ.Ε.Κ. 723/TB/9.6.2000)	Συμπλήρωση και εξειδίκευση ΚΥΑ 113944/97 Εθνικός σχεδιασμός διαχείρισης στερεών αποβλήτων
71560/3053 (Φ.Ε.Κ. 665/TB/1.11.85)	Διάθεση χρησιμοποιούμενων ορυκτελαίων
Κνα 98012/2001/85 (Φ.Ε.Κ. 40/TB/19.1.96)	Διάθεση χρησιμοποιούμενων ορυκτελαίων
72751/3054 (Φ.Ε.Κ. 665/TB/1.11.85)	Διάθεση PCB/PCT λίστα επικινδύνων
7589/731 (Φ.Ε.Κ. 514/TB/11.4.2000)	Διάθεση PCB/PCT
5697/590 (Φ.Ε.Κ. 405/TB/29.3.2000)	Ατυχήματα μεγάλης έκτασης –SEVESO II
N.2939/2001 (Φ.Ε.Κ. 179/ΤΑ/6.8.01)	Συσκευασίες και απορρίμματα συσκευασίας
Κνα 73537/95 (Φ.Ε.Κ. 781/B/12.9.95)	Ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές
Κνα 19817/00 (Φ.Ε.Κ. 963/B/1.8.00)	Τροποποίηση της 91/157

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Δήμου Ελευσίνας

Παρακάτω συνοψίζονται οι οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που αφορούν το περιβάλλον.

Πίνακας 7

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	
76/403 , 78/319,(ΦΕΚ 665/TB/1.11.85)	Περί τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων
75/440, 76/160, 78/659, 79/923, 79/869 (ΦΕΚ 438/TB/3.7.86)	Ποιότητα επιφανειακών νερών
76/464, 82/176, 83/513, 84/156, 84/491 (ΦΕΚ 126/TB/3.3.88, ΦΕΚ197/ΤΑ/2.11.87)	Επικίνδυνες ουσίες στα υγρά απόβλητα
80/778 (ΦΕΚ 379/TB/86)	Πόσιμο νερό
75/439 (ΦΕΚ 665/TB/1.11.85)	Διάθεση χρησιμοποιούμενων ορυκτελαίων
76/403, 78/319 (ΦΕΚ 665/TB/1.11.85)	Τοξικά και επικίνδυνα απόβλητα (PCB)
75/442, 91/156 (ΦΕΚ 444/TB/9.7.86)	Μέτρα και όροι για την διαχείριση των Στερεών Αποβλήτων
80/779 (ΦΕΚ 135/ΤΑ/28.7.87)	Όρια ποιότητας για διοξείδιο του θείου και σκόνη.
82/884 (ΦΕΚ 135/ΤΑ/28.7.87)	Όρια ποιότητας μολύβδου στη σκόνη
85/203 (ΦΕΚ 52/ΤΑ/22.3.88)	Όρια ποιότητας για διοξείδιο του αζώτου
82/501 (ΦΕΚ 126/TB/3.3.88)	Ατυχήματα μεγάλης έκτασης
92/72	Οδηγία για την ατμοσφαιρική ρύπανση από Όζον
96/62	Εκτίμηση και διαχείριση της ποιότητας του αέρα
99/30	Οριακές τιμές SO ₂ ,NO ₂ ,Nox,TSP,Pb
80/68 (ΦΕΚ 196/TB/6.4.88)	Επικίνδυνες ουσίες στα υπόγεια νερά
91/271 (ΦΕΚ 192/TB/14.3.1997)	Επεξεργασία αστικών λυμάτων, οδηγία 91/271.
75/442 ΕΟΚ	Περί στερεών αποβλήτων
67/548/ΕΟΚ (ΦΕΚ705B)	Επισήμανση επικινδύνων
89/369, 89/429	Καύση αστικών απορριμμάτων

94/904/EC	Establishing a list of hazardous waste pursuant to 91/689
91/689, 94/904	Μέτρα και όροι για τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων Οδηγία κατάλογος για τα επικίνδυνα αποβλ.
91/151/ΕΟΚ (ΦΕΚ 1016/ΤΒ17.11.97)	Πλαίσιο προδιαγραφών για την διαχείριση των υγρών αποβλήτων
120/97	Μεταφορές αποβλήτων στην Κοινότητα
94/67 (ΦΕΚ 196/ΤΒ/8.3.99)	Αποτέφρωση επικινδύνων αποβλήτων
99/31	Ταφή αποβλήτων (επικίνδυνα, μη επικίνδυνα, αδρανή)
2000/76/EC	On the incineration of waste
2000/532/ΕΚ	Κατάλογος αποβλήτων και επικινδύνων
2001/118/ΕΚ	(αντικ. 94/904/ΕΚ)
87/101 (ΦΕΚ 40/ΤΒ/19.1.96)	Διάθεση χρησιμοποιούμενων ορυκτελαίων
786/403, 78/139 (ΦΕΚ 665/ΤΒ/1.11.85)	Διάθεση PCB/PCT-Λίστα επικινδύνων
96/59	Διάθεση PCB/PCT
94/60	Επικίνδυνες ουσίες και παρασκευάσματα
96/82	Ατυχήματα μεγάλης έκτασης – SEVESO II

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Δήμου Ελευσίνας

Πραγματοποιώντας την έρευνα για τη ρύπανση στο Θυρίασιο Πεδίο διαπιστώνουμε ότι υπάρχει δραστηριοποίηση για την προστασία του περιβάλλοντος με την λήψη ή την επιβολή νομικών μέτρων. Παρακάτω κρίνεται αναγκαίο να αναφερθούν καταγγελίες, υποθέσεις και αναφορές που έχουν φτάσει στην ελληνική και ευρωπαϊκή δικαιοσύνη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Η ΡΥΠΑΝΣΗ ΣΤΟ ΘΡΙΑΣΙΟ ΠΕΔΙΟ A. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ

Μετά το τέλος της εμφύλιας τραγωδίας, το 1946-1949, η Ελευσίνα έγινε περισσότερο γνωστή σαν το βιομηχανικό κέντρο της Ελλάδας, με τη μεγαλύτερη βιομηχανική ρύπανση, ως μια πόλη όπου καταστράφηκε ανεπανόρθωτα η πολιτιστική της κληρονομιά και το περιβάλλον της.

Η συγκέντρωση στην περιοχή της Ελευσίνας – Θριασίου Πεδίου μερικών από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες της χώρας (δύο διυλιστηρίων, δύο χαλυβουργικών εργοστασίων, δύο ναυπηγείων, τριών τσιμεντάδικων και 700 μικρών ή μεγάλων βιομηχανιών) είχε ως αποτέλεσμα το περιβάλλον της να υποστεί τεράστιες καταστροφές.

Η εκβιομηχάνιση και η ρύπανση προκάλεσαν ανεπανόρθωτες καταστροφές στις αρχαιότητες της Ελευσίνας, αφού κτίστηκαν τα εργοστάσια πάνω και δίπλα στον αρχαιολογικό χώρο, ανατινάζοντας ή κάνοντας τσιμέντο μοναδικές πολιτιστικές αξίες.

Οι αντιδράσεις του λαού της Ελευσίνας τις πρώτες δεκαετίες του αιώνα μας, είτε από άγνοια των κινδύνων της ρύπανσης, είτε από οικονομική εξάρτηση των εργαζομένων και των τοπικών αρχών από τις βιομηχανίες ήταν μεμονωμένες. Ιδιαίτερα κατά την περίοδο της δικτατορίας ενθαρρύνθηκε η ίδρυση ή η επέκταση εργοστασίων στην υπερκορεσμένη από τις ρυπογόνες βιομηχανίες πόλη στο όνομα της “οικονομικής ανάπτυξης” και του περιορισμού της ανεργίας.

Η Ελευσίνα έχει υπάρξει πολλές φορές αντικείμενο άρθρων, ερευνών, ντοκιμαντέρ και ακούγοντας το όνομά συνειρμικά την συνδέουμε με τη βιομηχανική ρύπανση και τα ακόλουθά της.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ιδιαίτερη δραστηριότητα στην πολιτική σκηνή όλων των Κρατών και ιδιαίτερα εκείνων που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε θέματα που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και την ύπαρξη οικολογικής συνείδησης, με την δημιουργία ιδεολογικών κινημάτων ή κομμάτων που δρουν με σκοπό την διάσωση του περιβάλλοντος χώρου από την καταστροφή.

Η απειλή βρίσκεται τώρα πιο κοντά από ποτέ θέτοντας σε συναγερμό όλους εκείνους που αντιλαμβάνονται ότι η περιβαλλοντική προστασία δεν είναι υπόθεση κάθε κράτους χωριστά αλλά ολόκληρου του κόσμου.

Η ρύπανση δεν γνωρίζει σύνορα και ο ανθρώπινος οργανισμός για να επιβιώσει και να αναπτυχθεί χρειάζεται ένα ισορροπημένο περιβάλλον.

Η γοργή ανάπτυξη που σημειώθηκε σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, το πέρας από τους απλούς μηχανισμούς παραγωγής στην βιομηχανοποίησή της δημιούργησαν ταυτόχρονα την ανάγκη για διακρατική προστασία του περιβάλλοντος.

Κινούμενη σε αυτή την κατεύθυνση η παγκόσμια κοινότητα καθιέρωσε την 5^η Ιουνίου ως την Παγκόσμια Ημέρα του Περιβάλλοντος.

Από το σημείο αυτό και έπειτα οι προσπάθειες γίνονται εντατικότερες και αποκτούν πιο επίσημο χαρακτήρα.

1. Ατμοσφαιρική ρύπανση

Η ατμοσφαιρική ρύπανση δεν είναι ένα καινούριο φαινόμενο. Η ρύπανση ξεκίνησε με την απλή της μορφή από την στιγμή των πρώτων ανθρώπινων δραστηριοτήτων.

Το πρώτο σοβαρό επεισόδιο ατμοσφαιρικής ρύπανσης έγινε το 1875 στο Λονδίνο όπου υπήρξαν αρκετές περιπτώσεις θανάτων ανθρώπων αλλά και ζώων, έπειτα έχουμε το τραγικό επεισόδιο του Λονδίνου το Δεκέμβριο του 1952, όπου σημειώθηκαν περίπου 4.000 θάνατοι σε διάστημα 4 ημερών. (Ο όρος που χρησιμοποιήθηκε για αυτό το συμβάν ήταν “Καπνομίχλη τύπου Λονδίνου”).

Με την πάροδο του χρόνου και την εξέλιξη της βιομηχανίας ο άνθρακας αντικαταστάθηκε από το πετρέλαιο, γεγονός που προκάλεσε οξύτερα προβλήματα στην ποιότητα του αέρα εξαιτίας της συνεχούς αυξανόμενης κατανάλωσης ενέργειας ενώ παράλληλα ένας νέος τύπος ρύπανσης άρχισε να εμφανίζεται.

Στον αέρα άρχισαν πλέον να παρατηρούνται διάφορα οξειδωτικά, υπεροξειδία, οζονίδια και γενικά προϊόντα χημικών αντιδράσεων υδρογονανθράκων με τα φυσικά συστατικά της ατμόσφαιρας που δημιουργούνται με τη βοήθεια του ηλιακού φωτός. Αυτός ο νέος τύπος ρύπανσης γίνεται γνωστός με τον όρο “Φωτοχημική καπνομίχλη” ή διαφορετικά “Φωτοχημική ρύπανση”, (εμφανίστηκε αρχικά στο Λος Άντζελες των Η.Π.Α. το 1940).

Λέγοντας ατμοσφαιρική ρύπανση εννοούμε πως στα στρώματα της ατμόσφαιρας περιέχονται ουσίες, στερεές, υγρές ή αέριες σε ποσότητες τέτοιες ώστε να μπορούν να βλάψουν τον άνθρωπο. Ακόμα με τον όρο ρύπανση εννοούμε την μείωση της ποσότητας σε ορισμένα από τα φυσικά συστατικά του αέρα. Αυτή η διατάραξη της οικολογικής ισορροπίας σε κάποια κλίμακα μπορεί να προκαλέσει έλλειψη κάποιων ιδιοτήτων του αέρα οι οποίες είναι απαραίτητες για τον άνθρωπο.

Η περιοχή του Θριασίου Πεδίου περιβάλλεται από την οροσειρά της Πάρνηθας, το όρος Αιγάλεω και το Ποικίλο όρος, το όρος Πάστρα και τον Πατέρα. Βόρεια και Νότια

βρέχεται από τον Κόλπο της Ελευσίνας. Λόγω αυτής της γεωμορφολογίας της οι ανεμολογικές συνθήκες χαρακτηρίζονται από ένα μεγάλο ποσοστό άπνοιας (38%), και οι διευθύνσεις ανέμων είναι, Βόρειοι (30%) και Νότιοι (11%). Παράλληλα η ένταση των ανέμων κατά μέσο όρο δεν είναι μεγαλύτερη των δύο Μποφόρ.

Εμφανίζονται συχνά θερμοκρασιακές αναστροφές σε χαμηλά ύψη τις νυχτερινές και τις πρώτες πρωινές ώρες και ασθενή τοπικά ρεύματα αναπτύσσονται από το όρος Αιγάλεω προς το Ανατολικό Θυριάσιο μεταφέροντας κατά τον τρόπο αυτό την ρύπανση. Οι συνθήκες αυτές ευνοούν τη συγκέντρωση ρύπων και την εμφάνιση επεισοδίων ρύπανσης.

Η ρύπανση του περιβάλλοντος στο Θυριάσιο Πεδίο προέρχεται από τη βιομηχανική δραστηριότητα ενώ στο Λεκανοπέδιο Αθηνών από την αστική ζωή (αυτοκίνητα).

Οι ρύποι οξειδία του αζώτου(Nox) και υδρογονάνθρακες (CxHx) που εκπέμπονται από τα 30 εκατομμύρια οχήματα που διακινούνται κάθε χρόνο στο Θυριάσιο Πεδίο αντιστοιχούν περίπου στο 15% των εκπομπών από τις βιομηχανίες.

Οι βιομηχανίες του Θυριάσιου καταναλώνουν το 52,3% της συνολικής κατανάλωσης καυσίμου από τις βιομηχανίες της Αττικής και μάλιστα μη αποθειωμένων, εκπέμποντας της αντίστοιχη ποσότητα ρύπων από την καύση και πρόσθετες ποσότητες από τις παραγωγικές διαδικασίες.(Πίνακας 8)

Εκπομπές ρύπων από βιομηχανική καύση
Πίνακας 8

	ΚΑΙΠΝΟΣ	ΔΙΟΞΕΙΔΙΟ ΘΕΙΟΥ	ΟΞΕΙΔΙΟ ΑΖΩΤΟΥ	ΟΡΓΑΝΙΚΑ
ΛΕΚΑΝΟΠΕΔΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	676	4052	4416	46
ΘΥΡΙΑΣΙΟ ΠΕΔΙΟ	573	12387	8576	71

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Δήμου Ελευσίνας

Το πενταετές πρόγραμμα 1986-1990 (πρόγραμμα μέτρων για αντιμετώπιση και περιορισμό της μόλυνσης), απέτυχε να εκπληρώσει τους στόχους του για μείωση των εκπεμπόμενων ρύπων από την βιομηχανία στο Θριάσιο Πεδίο και στο Λεκανοπέδιο Αθηνών. Αντίθετα μάλιστα, την περίοδο αυτή παρατηρήθηκαν επεκτάσεις των διυλιστηρίων και κατά συνέπεια αυξήθηκαν οι εκπομπές φωτοχημικών ρύπων (υδρογονανθράκων και οξειδίων του αζώτου).

Κατά τη δεκαετία 1980-1990, παρατηρήθηκε ποιοτική μεταβολή στην ατμοσφαιρική ρύπανση του Θριασίου Πεδίου. Μειώθηκαν οι εκπομπές βιομηχανικής σκόνης ενώ αυξήθηκαν οι εκπομπές φωτοχημικών ρύπων.

Η αλλαγή αυτή ήταν αποτέλεσμα,

- Της αλλαγής της παραγωγικής διαδικασίας σε σημαντικές βιομηχανίες
- Στην λήψη ανεπαρκών μέτρων μείωσης των εκπομπών
- Στην αύξηση των εκπομπών υδρογονανθράκων και οξειδίων του αζώτου που οφείλονται τόσο στην επέκταση των διυλιστηρίων όσο και άλλων παρόμοιων μονάδων.

Έτσι σύμφωνα με όλες τις μελέτες ,

Τα σημαντικότερα σημεία της ποιοτικής αλλαγής είναι:

- Μείωση της σκόνης στην Ελευσίνα, αύξηση όμως στην περιοχή της παραλίας Ασπροπύργου, παρόλα αυτά οι μετρήσεις δείχνουν ότι παραμένει πάνω από τα όρια ποιότητας που υποδεικνύουν η Π.Ο.Υ (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας) και η Ε.Ε.
- Σύμφωνα με μετρήσεις επί 2 χρόνια σε 4 σημεία του Θριασίου Πεδίου, η σκόνη είναι κατά 60% εισπνεύσιμη, δηλαδή περνάει το ρινικό και φτάνει στο αναπνευστικό σύστημα. Περιέχει τοξικές και επικίνδυνες ουσίες που είναι μέχρι και 4 φορές περισσότερες από τις αναφερόμενες διεθνώς, ως μέσος όρος για πόλεις με τον αντίστοιχο πληθυσμό.

- Παρατηρείται έντονη ρύπανση με το φωτοχημικό ρύπο όζον. Στο Θριάσιο Πεδίο τα ποσοστά είναι μεγαλύτερα και αυτό οφείλεται στην ιδιαίτερη συμβολή των εκπομπών υδρογονανθράκων από τα διυλιστήρια και τις άλλες χημικές βιομηχανίες, ενώ στο Λεκανοπέδιο Αθηνών κυριαρχεί η εκπομπή μολύβδου από τα αυτοκίνητα.
- Μελλοντικά, παρουσιάζεται δυσμενέστερη για το Θριάσιο Πεδίο η εξέλιξη των τιμών του όζοντος σε σχέση με αυτές που θα παρουσιάζονται στο Λεκανοπέδιο Αθηνών.

Συμπερασματικά την τελευταία τετραετία στο Θριάσιο Πεδίο το όζον υπερβαίνει τις προδιαγραφές τουλάχιστον τρεις φορές το χρόνο.

2. Ρύπανση των υδάτων

Εισαγωγικά στοιχεία

Το νερό αποτελεί το πολυτιμότερο συστατικό της ζωής στη γή, με ευρύτερες τεχνολογικές και βιομηχανικές εφαρμογές και ως εκ των πραγμάτων περισσότερο εκτεθειμένο στα αίτια της ρύπανσής του.

Πρόβλημα σήμερα δεν αποτελεί η ύπαρξη επαρκούς ποσότητας νερού γενικά, αλλά η εξασφάλιση σε επάρκεια και ποιότητα γλυκού νερού για την κάλυψη των αναγκών σε πόσιμο νερό, σε νερό άρδευσης της γεωργίας και σε νερό για βιομηχανική χρήση. Το νερό αποτελεί, όπως αναφέρθηκε, μέρος του φυσικού μας περιβάλλοντος. Τα φυσικά νερά θα πρέπει να παρουσιάζουν φυσικές, χημικές και βιολογικές συνθήκες τέτοιες που να επιτρέπουν στους οργανισμούς που υπάρχουν σε αυτά να αναπτύσσονται και να ζούν φυσιολογικά. Θα πρέπει δηλαδή να είναι καθαρά, να έχουν κατάλληλη θερμοκρασία, να μην περιέχουν επιβλαβείς ουσίες, να είναι άχρωμα, άοσμα και άγευστα. Όσον αφορά τη χημική τους σύσταση, θα πρέπει να έχουν επάρκεια σε οξυγόνο και θρεπτικές ουσίες, ενώ δεν θα πρέπει να περιέχουν μεγάλες ποσότητες οργανικών και τοξικών ουσιών. Κάθε μεταβολή των παραγόντων αυτών ή εισαγωγή ξένων ουσιών θεωρείται σαν

ρύπανση των υδάτων, ενώ όταν παρουσιάζεται και εισαγωγή παθογόνων μικροοργανισμών έχουμε μόλυνση.

Για τις θάλασσες δεν υπάρχει επί του παρόντος πρόβλημα συνολικής ρύπανσης του τεραστίου όγκου των νερών τους, αυτό που συνιστά πρόβλημα είναι η ρύπανση αποκλεισμένων θαλάσσιων όγκων, στις ακτές των οποίων έχουν αναπτυχθεί βιομηχανικές ή άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες.

2α. Περιγραφή του Κόλπου της Ελευσίνας

Η θαλάσσια περιοχή που διαβρέχει Νότια τις ακτές του καθώς και τις Βόρειες ακτές της Σαλαμίνας ονομάζεται Κόλπος της Ελευσίνας.

Κατά το παρελθόν ο Κόλπος της Ελευσίνας ήταν τόπος αναψυχής, κολύμβησης και ψαρέματος.

Κάτω από τις συνθήκες που επικρατούσαν το οικοσύστημα του Κόλπου της Ελευσίνας βρισκόταν σε μια κατάσταση σταθερότητας, κατά την οποία η οργανική ύλη που έμπαινε μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από τα διάφορα βιολογικά τμήματα τα οποία με τον τρόπο αυτό διατηρούσαν μια οικολογική ισορροπία. Η ισορροπία αυτή θα πρέπει να ήταν εύθραυστη ακόμη και τότε καθώς η σχετικά μεγάλη λεκάνη απορροής εξασφάλιζε μεγάλα ποσά φερτών υλικών ενώ το περιορισμένο του κόλπου δυσχέραινε την ανταλλαγή ύδατος με τον υπόλοιπο Σαρωνικό Κόλπο.

Η δημιουργία της βιομηχανικής ζώνης Ελευσίνας, η ταυτόχρονη αύξηση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στη βόρεια ακτή του κόλπου και η κατασκευή του αγωγού αποχετεύσεως στο Κερατσίνι είχαν ως αποτέλεσμα να διαταραχθεί η παραπάνω εύθραυστη ισορροπία. Η αποβολή βλαβερών υλικών και είσοδος στον κόλπο υλικών που δεν μπορούσαν να αφομοιωθούν από το σύστημα συνέβαλλαν ακόμα περισσότερο στον υποβιβασμό του περιβάλλοντος.

Τελικό αποτέλεσμα των αναφερθέντων διαδικασιών ήταν ο περιορισμός των διαφόρων βιολογικών τμημάτων (κυρίως φυτά). Τα περισσότερα είδη που κατοικούσαν στον κόλπο υποχρεώθηκαν σε εξαφάνιση ενώ μερικά άλλα ανθεκτικά είδη παρέμειναν για να θυμίζουν την πλούσια ζωή του παρελθόντος.

Ειδικότερα,

Ο Κόλπος της Ελευσίνας αποτελεί μια αβαθή λεκάνη, η οποία επικοινωνεί με τον υπόλοιπο Σαρωνικό δια μέσου των δύο στενών διαύλων που καθορίζει η ακτή της Αττικής και η Σαλαμίνα τον διάυλο του Κερατσινίου με βάθος 12m, πλάτος επιφάνειας 1.200m και τον διάυλο των Μεγάρων με βάθος 8m, πλάτος επιφάνειας 600m και πλάτος βυθού 170m. Το μέσο βάθος είναι περίπου 18m με μέγιστο τα 33m. Η επιφάνεια του Κόλπου είναι 67 km και ο συνολικός όγκος των νερών 1.282 κυβικά μέτρα.

Το πρότυπο κυκλοφορίας των νερών είναι ουσιώδης παράγοντας για την μελέτη της ρύπανσης και της συμπεριφοράς των διαφόρων ρυπαντών, που προέρχονται από τα βιομηχανικά απόβλητα, τον Κεντρικό Αποχετευτικό Αγωγό του Κερατσινίου και τις υπόλοιπες θαλάσσιες δραστηριότητες, όπως η διακίνηση των πλοίων και τα παροπλισμένα.

2β. Πρότυπο Ροής στον Κόλπο της Ελευσίνας

Η περιορισμένη έκταση το κόλπου, η μορφολογία της κλειστής λεκάνης που παρουσιάζει και η σύνδεσή του με τον υπόλοιπο Σαρωνικό δια μέσου δύο στενών και αβαθών διαύλων καθιστά την περιγραφή του πρότυπου κυκλοφορίας νερών.

Έτσι η κυκλοφορία των νερών στον Κόλπο της Ελευσίνας παρουσιάζει τα παρακάτω χαρακτηριστικά

- Επηρεάζεται σημαντικά από την μορφολογία της κλειστής λεκάνης που παρουσιάζει και τη σύνδεσή του με τον Σαρωνικό μέσω δύο αβαθών διαύλων, όπως και αναφέρθηκε παραπάνω.

- Είναι θερμόαλος, ελεγχόμενη από τις χαμηλές θερμοκρασίες το χειμώνα και τις υψηλές αλατότητες το καλοκαίρι, σε σχέση με τον υπόλοιπο Σαρωνικό .σ.σ “αλατότητα”
- Τα νερά αναμειγνύονται πλήρως το χειμώνα και στρωματώνονται το καλοκαίρι, το θερμοκλινές είναι σαφές και τοποθετείται στα 15m , περίπου.
- Η κατεύθυνση της κυκλοφορίας μεταβάλλεται εποχιακά και επηρεάζεται σημαντικά από τους πνέοντες ανέμους.
- Η καθαρή ροή είναι το χειμώνα 240 (κυβικά μέτρα ανά δευτερόλεπτο) από τα Δυτικά προς τα Ανατολικά, ενώ το καλοκαίρι αντιστρέφεται και είναι 450 (κυβικά μέτρα ανά δευτερόλεπτο)
- Ο μέσος χρόνος ανανέωσης των νερών υπολογίζεται σε δύο με τρεις μήνες.

2γ. Πηγές ρύπανσης του Κόλπου

Οι σημαντικότερες πηγές που επιβαρύνουν τον Κόλπο της Ελευσίνας με ρυπαντικά φορτία είναι ο Κεντρικός Αποχετευτικός Αγωγός Κερατσινίου (Κ.Α.Α.), τα πλοία με συναφείς δραστηριότητες όπως διακίνηση, ναυπηγοεπισκευαστικές δραστηριότητες, παροπλισμός και διάλυση όπως επίσης και η ανεξέλεγκτη βιομηχανική δραστηριότητα.

Οι βιομηχανικές πηγές ρύπανσης επιβαρύνουν τον θαλάσσιο αποδέκτη με λύματα υγρής μορφής όπου περιέχονται ρυπαντές άλλοτε διαλυμένοι και άλλοτε αιωρούμενοι. Ανάμεσα στους αιωρούμενους ρυπαντές συμπεριλαμβάνονται τα λάδια και η σκόνη, η οποία προέρχεται από την βιομηχανική δραστηριότητα στις παράκτιες περιοχές του Θριασίου.

Τα λύματα του Κ.Α.Α. μεταφέρουν στον κόλπο διαλυμένα και αιωρούμενα συστατικά με συμπεριφορά όμοια με εκείνη των βιομηχανικών λυμάτων. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι μετά από μελέτες έχει διαπιστωθεί ότι το 20% των λυμάτων του Κ.Α.Α. μεταφέρονται στον κόλπο της Ελευσίνας. Το γεγονός αυτό είναι αποτέλεσμα της χαρακτηριστικής κίνησης των υδάτων και του πρότυπου ροής τους στον κόλπο.

Επιπρόσθετη επιβάρυνση του κόλπου σημειώνεται από την ναυπήγηση των πλοίων. Τέτοιες δραστηριότητες επιβαρύνουν τον κόλπο με μέταλλα σε διαλυτή μορφή και σε σωματιδιακή από τις αμμοβολές.

Ο Κόλπος της Ελευσίνας είναι ευτροφικός, με συγκεντρώσεις φωσφόρου και αζώτου μεγαλύτερες κατά 200-1000% του Σαρωνικού.

Τα νερά του Ανατολικού Κόλπου (Παραλία Ασπροπύργου) έχουν χαρακτηριστεί ακατάλληλα για κολύμβηση, αλιεία και οστρακόδεσμω.

Σημειώνεται ότι υπάρχει μεγάλη ρύπανση από τα βιομηχανικά απόβλητα και τα λύματα του Κεντρικού Αποχετευτικού Αγωγού του Κερατσινίου.

Τα νερά της Παραλίας Ελευσίνας τα τελευταία χρόνια χαρακτηρίζονται κατάλληλα για κολύμβηση και αλιεία αλλά, ακατάλληλα για καλλιέργεια οστρακόδεσμω.

Αυτή η αναβάθμιση οφείλεται στο γεγονός της διακοπής διοχέτευσης στην θάλασσα μερικών εκ των λυμάτων της Χαλυβουργικής Α.Ε. καθώς και των εργοστασίων οίνου και οινοπνεύματος Κρόνος και Βότρυς (σταμάτησαν την λειτουργία τους το 1984/86). Αντίθετα τα νερά της Νέας Περάμου κρίνονται κατάλληλα για κολύμβηση, αλιεία καθώς και καλλιέργεια οστρακόδεσμω.

3. Ρύπανση εδάφους και υπόγειων νερών

(Υδροφόρος Ορίζοντας)

Το έδαφος στους χώρους αστικής και βιομηχανικής συγκέντρωσης δέχεται σημαντική επιβάρυνση από την απόρριψη υλικών. Αυτό δημιουργεί αισθητικά προβλήματα και προβλήματα αλλοίωσής του επιφανειακά και υπόγεια. Η επιφανειακή αλλοίωση προκαλείται από την τοξικότητα των απορριμμάτων και από την συσσώρευση υλικών που αλλοιώνουν τη σύσταση του εδάφους, η υπόγεια αλλοίωση δημιουργείται με τη ρύπανση του υπόγειου υδάτινου ορίζοντα σε βόθρους και λύματα ή απόβλητα από διάρρηξη αγωγών, υπονόμων κ.τ.λ. Γενικά το έδαφος σε αστικούς και βιομηχανικούς χώρους χάνει το φυσικό του χαρακτήρα και μετατρέπεται από τις προηγούμενες επιδράσεις σε άγονη γη. Η νεκρωμένη γή στους ρυπαντικά φορτισμένους χώρους όταν είναι προθαλάσσια διαβρώνεται και από εισροή θαλάσσιου νερού που δεν εμποδίζεται από τον εξασθενημένο υπόγειο υδάτινο ορίζοντα.

Στον Ευρωπαϊκό χώρο όπως ορίζεται από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα αστικά και βιομηχανικά απορρίμματα που επιβαρύνουν το έδαφος αποτελούν τους υψηλούς όγκους όπως:

- 100.000.000 τόνοι /χρόνο αστικά στερεά απορρίμματα.
- 120.000.000 τόνοι /χρόνο βιομηχανικά στερεά απορρίμματα.

Αντίστοιχα στην Ελλάδα η κατάσταση σε ετήσια δημιουργία στερεών απορριμμάτων που φορτίζουν το έδαφος υπολογίζεται:

- 4.000.000 τόνοι /χρόνο αστικά στερεά απορρίμματα
- 500.000 τόνοι /χρόνο αέρια βιομηχανικά απορρίμματα

Οι ποσότητες αυτές εμφανίζουν αύξηση 5% το χρόνο.

Στην περιοχή του Θριασίου Πεδίου και ειδικά του Ασπροπύργου υπάρχει μεγάλη απαίτηση σε νερό για την κάλυψη των αναγκών της γεωργίας και βιομηχανίας.

Η κατανάλωση νερού από γεωτρήσεις ανέρχεται σε 2 εκατομμύρια κυβικά μέτρα για τη βιομηχανία και σε 10 εκατομμύρια κυβικά μέτρα για άρδευση από τη γεωργία το χρόνο. Η άντληση των ποσοτήτων αυτών έχει οδηγήσει στην αύξηση της αλατότητας των νερών σε βάθος 3 έως 5 χλμ. από την θάλασσα.

Το έδαφος και τα υπόγεια νερά έχουν μολυνθεί σε μεγάλο βαθμό από την Βιομηχανία και τη Χωματερή (ΧΥΤΑ).

Η βιομηχανία έχει ρυπάνει:

- Με βαριά και τοξικά μέταλλα το έδαφος και τις αγροτικές καλλιέργειες (Pb,Cd,Zn)
- Με οργανικές τοξικές ουσίες το έδαφος(CLOFEN).
- Με πετρελαιοειδή το έδαφος και τον υδροφόρο ορίζοντα

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε το τελευταίο περιστατικό ρύπανσης της Λίμνης Κουμουνδούρου από τα λάδια του υδροφόρου ορίζοντα των ΕΛ.ΔΑ, για τα οποία οι μετρήσεις του παρελθόντος είχαν επισημάνει τον κίνδυνο.

Η λίμνη Κουμουνδούρου αποτελεί τραγικό δείγμα καταστροφής της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Ήταν χώρος αγνισμού των αρχαίων Ελλήνων πριν πάρουν μέρος στα Ελευσίνια Μυστήρια. Η λίμνη τροφοδοτείται με υφάλμυρο νερό από τον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα και η υπερχείλισή της οδεύει στη θάλασσα.

Η λίμνη Κουμουνδούρου παρουσιάζει εμφανή ρύπανση από λάδια, τόσο στα υπερχειλίζοντα νερά που αποχετεύονται στη θάλασσα με ειδικό αγωγό κάτω από την Εθνική Οδό Αθηνών –Κορίνθου, όσο και στις όχθες που είναι πλέον μαύρες από τις ελαιώδεις αποθέσεις.

Από την άλλη πλευρά, η χωματερή των Άνω Λιοσίων απέχει 6 χλμ. από την θάλασσα, 4,5 χλμ. από το κέντρο του Ασπροπύργου και μόλις 1χλμ από τον οικισμό των Νεόκτιστων Ασπροπύργου, συνιστώντας ένα μεγάλο πυρήνα μόλυνσης. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία κάθε χρόνο διοχετεύονται στην χωματερή περισσότερα από 1 εκατομμύριο τόνοι αστικά απορρίμματα, ενώ τα βιομηχανικά στερεά απόβλητα ανέρχονται σε 23.000 τόνους το χρόνο.

Η 94/904/ΕΟΚ οδηγία της Ε.Ο.Κ., η οποία περιλαμβάνει τον κατάλογο με τα επικίνδυνα βιομηχανικά απόβλητα, ορίζει ότι πολλά από τα απόβλητα που παράγονται και θάβονται στην περιοχή μας θεωρούνται ιδιαίτερα επικίνδυνα.

Σύμφωνα με μετρήσεις του Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών (1980/81) στο έδαφος που βρίσκεται κοντά στις βιομηχανίες οι συγκεντρώσεις σε μέταλλα είναι πολύ μεγαλύτερες σε σύγκριση με τις αντίστοιχες που έγιναν σε δείγματα εδάφους από περιοχές χωρίς βιομηχανική ανάπτυξη.

Παράλληλα στα φύλλα ελιάς, κοντά σε βιομηχανίες, οι συγκεντρώσεις σε στοιχεία ενδεικτικά μολύνσεων είναι μεγαλύτερες των φυσιολογικών τιμών. Δείγματα λαχανικών κοντά σε εργοστάσια μπαταριών έχουν σοβαρά ρυπανθεί με μόλυβδο.

Παράλληλα με τα όσα αναφέρθηκαν διάφορες μετρήσεις του Δημοτικού Σταθμού Σ.Ε.Λ.Ε.Ρ. καθώς και του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (1990) και του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ-1991), διαπίστωσαν ρύπανση στην περιοχή του Δωλιστηρίου Πετρόλα σε βάθος 1,5 μ, κατά μήκος ενός άξονα 6 χλμ. από την ακτή το οποίο και είναι σοβαρά ρυπασμένο με υδρογονάνθρακες.

Οι μέγιστες συγκεντρώσεις υπερβαίνουν 100 φορές τις συγκεντρώσεις υποβάθρου της περιοχής (10 ppm).

Επιπρόσθετα, την ύπαρξη 3 κηλίδων στο υπέδαφος των ΕΛ.ΔΑ. που εκτείνονται σε βάθος από 4 έως 11 μ.(1991). Οι κηλίδες αυτές έχουν έκταση 427000τμ, 5900 τ.μ., 1900 τ.μ. αντίστοιχα και περιέχουν βενζίνη, ντίζελ και μαζούτ.

Τέλος, το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών διαπίστωσε σοβαρή επιφανειακή ρύπανση του εδάφους από μόλυβδο, ψευδάργυρο, χαλκό, κάδμιο, χρώμιο, νικέλιο και μαγγάνιο σε μερικές περιοχές βιομηχανικής δραστηριότητας και κοντά στην Χωματερή.

B. Πηγές ρύπανσης

1. Βιομηχανία

Οι μετρήσεις που κατά καιρούς έχουν γίνει στόχο έχουν την προσέγγιση των πραγματικών τιμών των ρύπων με τους οποίους η κάθε πηγή επιβαρύνει τον θαλάσσιο Κόλπο της Ελευσίνας. Από τις διάφορες μετρήσεις είναι φανερό ότι στο Θριάσιο Πεδίο υπάρχουν βιομηχανίες υψηλής και μέσης όχλησης⁶.

Έτσι λοιπόν, σύμφωνα με την μελέτη της WATSON:

1. Από τις 4 μονάδες εξαιρετικά υψηλής όχλησης της μείζονος περιοχής της πρωτεύουσας οι 3 βρίσκονται στην Ελευσίνα.
2. Οι μονάδες υψηλής και μέσης όχλησης περιλαμβάνουν μεγάλες και μικρές βιομηχανίες.
3. Στην Ελευσίνα υπάρχουν 5 βιομηχανίες ειδικής κατηγορίας χαμηλής όχλησης που αποχετεύουν λύματα (Ναυπηγεία Ελευσίνας, Σκαραμαγκά, Τιτάν, Πυρκάλ, Υαλουργεία, Owens).
4. Με βάση τα στοιχεία της WATSON οι 3 βιομηχανίες εξαιρετικά υψηλής όχλησης του Θριασίου Πεδίου παρέχουν το 60% του συνολικού βιομηχανικού φορτίου ρύπανσης της μείζονος περιοχής της πρωτεύουσας αν δεν προστεθούν και οι 2 οινόπνευματοποιίες (Κρόνος, Βότρυς) φθάνουμε το 90%(οι δύο τελευταίες βιομηχανίες δεν λειτουργούν σήμερα).

Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει τις βιομηχανίες υψηλής και χαμηλής όχλησης που δραστηριοποιούνται στο Λεκανοπέδιο Αθηνών και στο Θριάσιο Πεδίο.

Πίνακας 9

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ Ε.Χ.Ο. ΚΑΙ Ε.Υ.Ο. ΣΤΟ ΛΕΚΑΝΟΠΕΔΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΡΙΑΣΙΟ ΠΕΔΙΟ		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΡΥΠΑΝΣΕΩΣ	ΛΕΚΑΝΟΠΕΔΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΛΕΚΑΝΟΠΕΔΙΟ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ
Βιομηχανίες Ε.Χ.Ο.	1	3
Βιομηχανίες Υψηλής και Μέσης Όχλησης	107	-
Μεγάλες	-	10
Μικρές	252	26
Σύνολο	360	39

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Δήμου Ελευσίνας

Τα τελευταία 10 χρόνια (1976-1985) διαπιστώθηκε ότι άλλαξε ποιοτικά και ποσοτικά το ρυπαντικό φορτίο που δέχεται ο θαλάσσιος αποδέκτης, γιατί μεταβλήθηκε η ειδική συμβολή κάθε μιας από τις πηγές ρύπανσης. Έχουμε δηλαδή μείωση των βιομηχανικών αποβλήτων, αύξηση της δραστηριότητας των πλοίων, ενώ για τα λύματα του Κ.Α.Α γίνεται δεκτό ότι διατήρησαν την ίδια παροχή και ρυπαντικό φορτίο.

Οι μειώσεις οφείλονται :

- Στην ανακύκλωση των αποβλήτων της Χαλυβουργικής, μετά την αλλαγή της παραγωγικής διαδικασίας
- Στη διακοπή λειτουργίας των 2 οινοπνευματοποιείων του Βότρυς το 1982 και του Κρόνου το 1985.
- Στην διακοπή λειτουργίας άλλων μικρών μονάδων .
- Στην κατασκευή δεξαμενών παραλαβής των αποβλήτων από μερικές μικρές μονάδες και στην απόρριψή τους στη συνέχεια τον Κ.Α.Α.

2. Κεντρικός Αποχετευτικός Αγωγός Κερατσινίου (Κ.Α.Α)

Ο Κεντρικός Αποχετευτικός Αγωγός (Κ.Α.Α), που καταλήγει στον Κόλπο του Κερατσινίου αποτελεί τη σοβαρότερη και μεγαλύτερη πηγή ρύπανσης τόσο για τον Σαρωνικό όσο και για τον Κόλπο της Ελευσίνας.

Ο Κ.Α.Α. δέχεται τα λύματα 4,5 εκατομμυρίων ατόμων και 470 βιομηχανιών ενώ έχει διάμετρο 1μ και μήκος 100μ, και η θάλασσα στο σημείο εμβολής του έχει βάθος μόλις 24 μ.

Η γειτνίαση του Κόλπου του Κερατσινίου με εκείνο της Ελευσίνας και το πρότυπο κυκλοφορίας των νερών, που προβλέπει την είσοδο από το Κερατσίνι προς την Ελευσίνα καθιστά βέβαιη την ρύπανση του Κόλπου της Ελευσίνας από τα λύματα του Κ.Α.Α.

Συστηματικές μετρήσεις για το βαθμό της μεταφερόμενης ρύπανσης δεν έχουν πραγματοποιηθεί, εκείνο όμως που αξίζει να αναφερθεί είναι ότι υπολογίζεται ότι ποσοστό 20% των λυμάτων του Κ.Α.Α εισέρχονται με τα ρεύματα στον Κόλπο της Ελευσίνας.

Η σημερινή κατάσταση όμως παρουσιάζεται διαφοροποιημένη καθώς τα λύματα του Κ.Α.Α που εισέρχονται στον θαλάσσιο αποδέκτη παρουσίασαν αύξηση από 330.000 σε 800.000 m³/d, αλλά πλέον επεξεργάζονται στην Ψυτάλλεια και διοχετεύονται ανοικτά στον Σαρωνικό με αποτέλεσμα μικρότερες ποσότητες να εισέρχονται στον Κόλπο της Ελευσίνας.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι το κύριο πρόβλημα για τον Κόλπο της Ελευσίνας από τον Κ.Α.Α είναι τα εισερχόμενα αιωρούμενα στερεά τα οποία κατακάθονται λόγω της μορφολογίας του και δεν είναι δυνατή η απομάκρυνσή τους. Η αποσύνθεση των ιζημάτων αυτών είναι το κυριότερο από τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Κόλπος σήμερα.

3. Άλλες πηγές ρύπανσης

Μια άλλη πηγή ρύπανσης είναι το λιμάνι της Ελευσίνας και οι διάφορες εργασίες που έχουν σχέση με αυτό.

Το λιμάνι βρίσκεται στις βόρειες ακτές του Κόλπου της Ελευσίνας, τα 15 λιμάνια και το Κεντρικό Λιμάνι Ελευσίνας έχουν καταλάβει 12 από τα 15 χλμ. των ακτών. Αποτελείται από δέκα προβλήτες για την εξυπηρέτηση των διαφόρων βιομηχανικών εγκαταστάσεων. Στο χώρο αυτό διακινούνται κάθε χρόνο 22,5 – 10,6 χιλιάδες τόνοι εμπορεύματα από 5.500 πλοία, τα οποία συνολικά διακινούν φορτία 2,5 φορές μεγαλύτερα από το λιμάνι του Πειραιά.. Χαρακτηριστικό είναι ότι το 1970 η διακινούμενη ποσότητα ήταν για τον Ο.Λ.Π. η διπλάσια από εκείνη της Ελευσίνας, ενώ το 1980 μόλις το 1/3. Από τους 18 χιλιάδων τόννων των εμπορευμάτων που διακινήθηκαν συνολικά στον Κόλπο της Ελευσίνας οι 13,4 χιλιάδων τόννων ήταν πετρελαιοειδή. Η διακίνηση τόσων πλοίων σε συνδυασμό με τα πετρελαιοειδή από την Πετρόλα και τα Ε.Λ.Δ.Α., σε συνδυασμό με την απουσία αξιόλογης νομοθεσίας επέτρεψε τη σοβαρή ρύπανση του Κόλπου.

Έτσι έχουμε τα παρακάτω περιστατικά ρύπανσης τα οποία εξελίχθηκαν ως εξής:

- Το 1966/75 σημειώθηκαν 74 περιστατικά ρύπανσης από πλοία
- Το 1976/85 σημειώθηκαν 128 περιστατικά ρύπανσης από πλοία
- Το 1986/93 σημειώθηκαν 105 περιστατικά ρύπανσης από πλοία

Παρατηρούμε ότι τα περιστατικά ρύπανσης αυξήθηκαν παρά τις αυξήσεις των προστίμων. Είναι λογικό ότι καθώς αυξάνεται η δραστηριότητα-κίνηση σε ένα Κόλπο υπάρχουν και μεγαλύτερες πιθανότητες μόλυνσης όμως αυτό δεν δικαιολογεί το γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις τα πρόστιμα που επιβάλλονταν από το Λιμεναρχείο δεν πληρώνονταν στο ακέραιο και ότι οι υποδείξεις για μέτρα προστασίας σε ανάλογες περιπτώσεις δεν εφαρμόστηκαν ποτέ.

Άλλη μια πρόσθετη αιτία ρύπανσης του θαλάσσιου χώρου είναι η καταπολέμηση των πετρελαιοκηλίδων από τις αρμόδιες αρχές. Η αλόγιστη χρήση απορρυπαντικών ουσιών (χημικών διασκορπιστικών) είχε ως αποτέλεσμα την καταβύθιση, και όχι τη διάλυση, των κηλίδων με συνέπεια την κάλυψη του βυθού με ένα υμένα λαδιού. Ολόκληρος ο βυθός έχει καλυφθεί από ένα παχύ στρώμα λαδιών και έτσι είναι αδύνατη η ανάπτυξη και η διατήρηση ζωής στον Κόλπο.

Άλλη μια πηγή ρύπανσης είναι τα παροπλισμένα πλοία. Ο Κόλπος της Ελευσίνας έγινε το μεγαλύτερο αγκυροβόλιο πλοίων. Ο μεγαλύτερος αριθμός πλοίων που συγκεντρώθηκε ήταν 435 πλοία το 1982, ο οποίος και ήταν διπλάσιος από τον αριθμό ασφαλείας. Από τότε, βέβαια, ο αριθμός τους μειώθηκε αλλά γεγονός είναι ότι το αγκυροβόλιο της Ελευσίνας συγκεντρώνει συστηματικά το 80% του συνόλου των παροπλισμένων πλοίων στα 13 αγκυροβόλια. Το φαινόμενο αυτό οφείλεται στη μικρή απόσταση της Ελευσίνας με τον Πειραιά και στην ύπαρξη δύο παραπλεύρων ναυπηγείων όπου εκτελούνται επισκευές.

Σε όλες τις μελέτες που έχουν μέχρι στιγμής διεξαχθεί, έχει γίνει προσπάθεια εκτίμησης της κατάστασης του Κόλπου της Ελευσίνας ο οποίος συνεχώς μολύνεται από τα βιομηχανικά απόβλητα των μονάδων που στεγάζονται στο Θριάσιο Πεδίο.

Δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί ο βαθμός ρύπανσης όλων των βιομηχανικών μονάδων, αφού ορισμένες από αυτές δεν διαθέτουν καθορισμένα απόβλητα. Τέτοιες μονάδες είναι τα διαλυτήρια των πλοίων και τα ναυπηγεία. Με τις υπόλοιπες βιομηχανίες της περιοχής δεν υπάρχει πρόβλημα ενημέρωσης αφού τα απόβλητα που 'επίσημα' εκπέμπουν είναι καθορισμένα.

Μια πρόσθετη πηγή ρύπανσης αποτελεί και η λίμνη Κουμουνδούρου. Το υπερχειλίζον ρυπασμένο νερό της που καταλήγει στη θάλασσα δημιουργεί σημαντικά προβλήματα στο θαλάσσιο οικοσύστημα της περιοχής. Η ρύπανση αυτή όμως δεν συγκαταλέγεται στη

βιομηχανική ρύπανση, αφού έχει εμφανιστεί τα τελευταία χρόνια και δεν μπορεί με βεβαιότητα να αποδοθεί σε κάποια σαφή βιομηχανική δραστηριότητα.

Επίσης μια άλλη πηγή βιομηχανικής ρύπανσης θεωρούνται οι επιχωματώσεις με τις σκουριές τους που έχουν κάνει η Χαλυβουργική και η ελληνική Χαλυβουργία στη θάλασσα. Η άμεση αυτή επαφή της θάλασσας με τις σκουριές έχει ως αποτέλεσμα την διάλυση των μετάλλων που περιέχονται στις σκουριές αυτές.

Πρέπει να τονιστεί ότι παρά τη συμβατική τους υποχρέωση, οι βιομηχανίες αυτές δεν έχουν κατασκευάσει διαχωριστικό κρηπιδότοιχο ανάμεσα στη θάλασσα και τις σκουριές των επιχωματώσεων, ώστε να αποφευχθεί η μόλυνσή της.

Από το 1965 η υγειονομική διάταξη Ειβ /291 / 1963, αποκτούσε την εξασφάλιση σχετικής άδειας για την διάθεση των αποβλήτων στην θάλασσα.

Παρόμοια άδεια δεν υπήρχε σε καμία βιομηχανία ως το 1978. Το 1979 πάρθηκε απόφαση στην οποία καθορίζονται οι προδιαγραφές των βιομηχανικών αποβλήτων που διοχετεύονται στη θάλασσα και δόθηκε προθεσμία 2 χρόνων ώστε να συμμορφωθούν όλες οι βιομηχανίες στην απόφαση αυτή.

Ένα σπουδαίο μειονέκτημα της απόφασης αυτής αποτελεί ο ασαφής διαχωρισμός των αποβλήτων και των νερών ψύξης .

Οι βιομηχανίες της περιοχής ρυπαίνουν εξίσου και τις δύο κατηγορίες νερών, αλλά δέχονται έλεγχο μόνο για τα απόβλητα. Με αυτή την τακτική έχουμε αραίωση των αποβλήτων με τα νερά ψύξης με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται μικρότερες συγκεντρώσεις από αυτές που ορίζονται από το νομοθετικό πλαίσιο. Αυτό το πρόβλημα θα μπορούσε να λυθεί εάν υπήρχαν όρια στις συγκεντρώσεις αλλά και στο ρυπαντικό φορτίο, όπως υπάρχει σε άλλα κράτη, και το οποίο επιβάλλεται στην περίπτωση του κλειστού Κόλπου της Ελευσίνας.

4. Ρέμα Αγίου Γεωργίου

Ο χείμαρρος αυτός διαμορφώνεται στις παρυφές της Πάρνηθας, διασχίζει όλη την πεδιάδα του Ασπροπύργου και εκβάλλει στη θάλασσα διαμέσου των ΕΛ.ΔΑ και της Πετρογκάζ. Από το 1976 έχει χαρακτηριστεί αποδέκτης βιομηχανικών αποβλήτων.

Η δυσοσμία από τις οργανικές ουσίες που αποσυντίθεται είναι έντονη σε μήκος 5χλμ από τη θάλασσα καθώς σε αυτό αποχετεύουν τα απόβλητά τους η Βιοχαρτική, Βιασφάλτ, το βαφείο Μανουσαρίδη και 11 βυρσοδεψεία χωρίς ουσιαστικό καθαρισμό, παρά την ύπαρξη σχετικών κρατικών προδιαγραφών. Διαπιστώνεται λοιπόν ότι το ρέμα του Αγίου Γεωργίου είναι το μόνο ρέμα στην Αττική που έχει μετατραπεί σε αποδέκτη βαριά ρυπασμένων βιομηχανικών αποβλήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Α. Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΘΡΙΑΣΙΟ ΠΕΔΙΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΣΙΝΑ

Το Θριάσιο όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα αποτελεί ένα σύνθετο πρόβλημα με πολλές δυσκολίες για την επίλυσή του, αφού στην πεδινή έκταση έχουν αναπτυχθεί χωρίς σχεδιασμό και υποδομή κατοικίες, αγροτικές καλλιέργειες, βιομηχανική δραστηριότητα, μεταφορές και υπηρεσίες.

Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του Θριασίου Πεδίου είναι:

- Οι βιομηχανίες έχουν αναπτυχθεί σε επαφή με τους οικισμούς κυρίως στην Ελευσίνα και τον Ασπρόπυργο.
- Έχει υποβαθμιστεί το περιβάλλον, με επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων (τα ποσοστά θνησιμότητας είναι μεγαλύτερα από αυτά που παρουσιάζονται στις μελέτες και αφορούν τους κατοίκους του Λεκανοπεδίου Αθηνών).
- Οι αγροτικές καλλιέργειες αντί να ενισχύονται υποβαθμίζονται συνεχώς .
- Έχουν αυξηθεί σοβαρά οι κίνδυνοι καταστροφικού ατυχήματος ολόκληρης της περιοχής.
- Η Ελευσίνα διασχίζεται από δύο εθνικές οδούς και μια σιδηροδρομική γραμμή, με αποτέλεσμα να διαιρείται σε τέσσερα τμήματα που δύσκολα συνδέονται μεταξύ τους, λόγω της μεγάλης κυκλοφορίας οχημάτων. Η συνολική κίνηση οχημάτων στο Θριάσιο Πεδίο ανέρχεται σε 30 εκατομμύρια οχήματα το χρόνο.
- Στις 13 προβλήτες της ακτής διακινούνται εμπορεύματα από 5.500 πλοία με βάρος 2,5 φορές μεγαλύτερο από τον Οργανισμό Λιμένος Πειραιώς
- Από τα 15χλμ. ακτών τα 12 χλμ. έχουν καταληφθεί από τις λιμενικές δραστηριότητες των βιομηχανικών-βιοτεχνικών και οι κάτοικοι έχουν αποξενωθεί από τη θάλασσα.

- Έχουν επιχωματωθεί με μεταλλουργικές σκουριές και αδρανή υλικά 1.000 στρέμματα και υπάρχει έλλειψη άλλων 300 στρεμμάτων (κοινόχρηστοι χώροι, αθλοπαιδιές, σχολεία)
- Έχει καταστραφεί ανεπανόρθωτα η μοναδική πολιτιστική κληρονομιά, αφού βιομηχανίες έχουν εγκατασταθεί μέσα στον αρχαιολογικό χώρο και έχουν καταστρέψει το στάδιο και το θέατρο των Ελευσινίων Μυστηρίων.
- Δυστυχώς, δεν υπάρχουν δίκτυα για τα βρόχινα νερά και σε κάθε νεροποντή τα ποτάμια ξεχειλίζουν προκαλώντας συχνά μεγάλες καταστροφές σε σπίτια, βιοτεχνίες κτλ.
- Δεν υπάρχει αποχετευτικό σύστημα (είναι ένα σχέδιο που έχει εγκριθεί και πρόκειται σύντομα να πραγματοποιηθεί).
- Στα όρια του Θριασίου Πεδίου λειτουργεί η χωματερή Λιοσίων στην οποία και καταλήγουν 1 εκατομμύριο τόνοι οικιακών απορριμμάτων το χρόνο και 23.000 τόνοι τοξικών και ελαιωδών βιομηχανικών αποβλήτων. Η ανεκτικότητα της χωματερής είναι πλέον οριακή και αναζητούνται νέοι τρόποι διαχείρισης των σκουπιδιών από τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Θριασίου.⁷
- Αν και στην περιοχή υπάρχει νοσοκομείο (Γενικό Νοσοκομείο) παρόλα αυτά η λειτουργία του είναι ελλιπής αφού δεν υπάρχουν γιατροί.
- Η κατασκευή μεγάλων έργων όπως η λεωφόρος Σπάτων-Ελευσίνας και ο σιδηρόδρομος, η λεωφόρος Ελευσίνας-Θήβας καθώς και η περιφερειακή Αιγάλεω θα έχουν ως αποτέλεσμα να αυξηθεί ο όγκος κυκλοφορίας οχημάτων στο Θριάσιο Πεδίο με αποτέλεσμα άμεση αύξηση των επιπέδων ρύπανσης.
- Όπως επανειλημμένα έχει τονίσει και ο Κος Αμπατζόγλου (Δήμαρχος της Ελευσίνας - στη μελέτη και στα συμπεράσματα του οποίου στηρίχθηκα) είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι σε σχέση με τα παραπάνω έργα, πρώτα άρχισε η κατασκευή τους και στη συνέχεια συντάχθηκαν οι απαραίτητες μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων που στην ουσία θα έκριναν την πορεία των έργων.
- Δεν ολοκληρώθηκαν ποτέ τα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας που ξεκίνησαν το 1986 στον Σαρανταπόταμο (βρίσκεται κοντά στην πρώτη είσοδο της

Ελευσίνας), όπως επίσης και μελέτες για την διευθέτηση των χειμάρρων και των ρεμμάτων που έχουν μπαζωθεί.

- Δεν έχει ολοκληρωθεί η ανάπλαση των ακτών της Ελευσίνας, παρά μόνο σε ένα μικρό μέρος (δεν υπάρχουν κεφάλαια για την ολοκλήρωση των έργων αυτών).
- Οι κλειστές βιομηχανίες που βρίσκονται κοντά στην παραλία Ελευσίνας και στον αρχαιολογικό χώρο αντί να μετατρέπονται σε χώρους πρασίνου ή δημόσιας χρήσης που είναι τόσο αναγκαίοι γίνονται αποθήκες.
- Ενώ το Π.Δ..791/81 και το Π.Δ.84/84 χαρακτηρίζουν τις περιοχές του Θριασίου Πεδίου κατάλληλες για ίδρυση βιομηχανιών απαγορεύουν τις επεκτάσεις στις περιοχές αυτές. Παρόλα αυτά εφαρμόστηκε η τακτική των παρεκκλίσεων με αποτέλεσμα να μην ισχύει κανένας περιορισμός.
- Ενώ με την απόφαση 12791/870/4.6.82 απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ αναστάλθηκε για ένα χρόνο η έκδοση οικοδομικών αδειών για βιομηχανικά-βιοτεχνικά κτίρια και αποθήκες στο Θριάσιο Πεδίο το Χαλύψ εξασφάλισε την δημιουργία αποθηκών. Γενικότερα μελέτες του ΥΠΕΧΩΔΕ έχουν υποδείξει την ανάγκη να μεταφερθούν πλήθος βιομηχανικών δραστηριοτήτων από τις παραλίες Ελευσίνα και Ασπροπύργου έτσι ώστε να αποδευμευτούν αυτοί οι χώροι ζωτικής σημασίας και να αξιοποιηθούν προς όφελος των κατοίκων.
- Ο νόμος 1515/1985 προβλέπει ανάσχη των οικονομικών δραστηριοτήτων στη ευρύτερη περιοχή της πρωτεύουσας, όμως παρόλα αυτά συνεχίζουν να δημιουργούνται βιομηχανίες, βιοτεχνίες και αποθήκες σε όλες τις περιοχές.

Δυστυχώς αυτό που καθημερινά διαπιστώνεται είναι ότι οι νόμοι καταπατούνται και βιομηχανικές ζώνες όπως είναι το Θριάσιο Πεδίο θα επιβαρύνονται καθημερινά σε μεγαλύτερο βαθμό. Η πολιτική που ακολουθείται ενισχύει την συνέχιση των βιομηχανικών δραστηριοτήτων χωρίς να τηρούνται οι κανόνες λειτουργίας των βιομηχανιών και προστασίας του περιβάλλοντος .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Α. ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΡΙΑΣΙΟ ΠΕΔΙΟ

1. Οι προτάσεις μας για την Ελευσίνα

Ίσως είναι τόλμημα εμείς οι νέοι και άπειροι να κάνουμε κάποιες προτάσεις για την καλύτερευση του περιβάλλοντος αλλά λόγω αυτή μας της νεότητας έχουμε δικαίωμα να ζήσουμε σε ένα καλύτερο κόσμο, να φροντίσουμε για αυτόν με όλα τα διαθέσιμα μέσα και να τον παραδώσουμε στους μελλοντικούς κατοίκους έτσι όπως θα επιθυμούσαμε εμείς να ήταν, σκοπός μας να παραδώσουμε έναν καλύτερο κόσμο.

Εκείνο που είναι σημαντικό να τονιστεί είναι το γεγονός ότι για τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί και θα συνεχίσουν να δημιουργούνται υπεύθυνη δεν είναι η βιομηχανία αλλά εκείνη που της έδωσαν την κατεύθυνση και την μορφή που έχει σήμερα. Ο σκοπός σύνταξης αυτής της έρευνας δεν είναι να τονιστεί η αναγκαιότητα παύσης των βιομηχανικών δραστηριοτήτων αλλά η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση όλων, τόσο των κατοίκων όσων και εκείνων που έχουν άμεση σχέση με τις δραστηριότητες των βιομηχανικών αυτών μονάδων.

Δυστυχώς χωρίς αυτές δεν θα υπάρχει τεχνολογική πρόοδος, απασχόληση των εργαζομένων με άμεση συνέπεια την αύξηση της ανεργίας σε μια περιοχή-πόλη που δίκαια χαρακτηρίζεται ως εργατούπολη.

Κρίνεται περισσότερο αναγκαίο από ποτέ κάθε άνθρωπος να αποκτήσει οικολογική συνείδηση και με βάση αυτή να βοηθήσει ο καθένας με τον τρόπο του στην καλύτερευση της ποιότητας ζωής. Παράλληλα θα πρέπει το Κράτος να αποφασίσει και να εφαρμόσει μια μακροχρόνια πολιτική που θα εξασφαλίζει την βιωσιμότητα των δραστηριοτήτων, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και την προστασία του περιβάλλοντος. Η ποιότητά του και το δικαίωμα να ζούμε σε ένα περιβάλλον με κατάλληλες συνθήκες, δεν

είναι ανάγκη να αντιστρατεύεται το κέρδος, ούτε να οδηγεί στην εξαφάνιση κάθε είδους βιομηχανικής δραστηριότητας.

2. Προτάσεις για τον αρχαιολογικό χώρο

Απελευθέρωση της πρόσοψης του ιερού, από τις οικοδομές που χτίστηκαν, τόσο από τον νότιο μέρος όσο και από το βόρειο μέρος. Με αυτόν τον τρόπο το ιερό θα μπορέσει να αξιοποιηθεί καλύτερα και θα προσδίδει μεγαλύτερη εντύπωση στους διερχόμενους, καθώς θα απαλλαχτεί από τα κτίρια που το έχουν περικυκλώσει.

Απαραίτητη κρίνεται και η συντήρηση των αρχαίων μνημείων που βρίσκονται στον εξωτερικό αρχαιολογικό χώρο. Η συντήρηση που πραγματοποιείται από τους αρμόδιους φορείς πρέπει να συνεχιστεί σε μεγαλύτερη έκταση. Επίσης θα πρέπει να συγκεντρωθούν πολλά από τα διασκορπισμένα μέλη των αρχιτεκτονικών μνημείων που βρίσκονται στο χώρο του ιερού.

Λόγω της μεγάλης καταστροφής που υφίστανται ο εξωτερικός αρχαιολογικός χώρος από την βιομηχανική δραστηριότητα της περιοχής κρίνεται αναγκαίο να συσταθεί ειδική ομάδα για να διερευνήσει τρόπους για την καλύτερη δυνατή προστασία αυτών των μνημείων από την χρόνια ταλαιπωρία λόγω φυσικής φθοράς αλλά και υψηλών επιπέδων ρύπανσης.(π.χ δημιουργία ειδικών γυάλινων προστατευτικών θαλάμων)

Πολύ σημαντικές είναι και οι αναστηλωτικές εργασίες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι μια από τις μεγάλες αψίδες της αυλής, η οποία και είναι δωρεά του Μάρκου Αυρήλιου, που υπήρξε ευεργέτης του ιερού, και πρέπει να αναστηλωθεί εξολοκλήρου. Πολλά τμήματά της έχουν συσσωρευτεί γύρω από τα θεμέλιά της και η σχετική μελέτη και συμπλήρωσή της από τον Αναστάσιο Ορλάνδο, παραμένει ανυλοποίητη. Εξάλλου είναι δυνατό να γίνει αναστήλωση της πρόσοψης των μεγάλων προπυλαίων και να υψωθεί στην αρχική του θέση το αέτωμα με την προτομή του αυτοκράτορα φιλοσόφου Μάρκου Αυρήλιου.

Επίσης αναγκαία θεωρείται και η ανέγερση νέου συγχρονότερου Μουσείου, σε θέση που να μην καταστρέφει την αρχαιολογική αξία του ιερού χώρου.

Μεγαλύτερη κινητοποίηση της Γ'εφορίας Αρχαιοτήτων για την συνέχιση των ανασκαφών στον Ελευσινιακό χώρο και τη προσεκτικότερη διαχείριση των ευρημάτων, έτσι ώστε να έρθουν στο φως και άλλα κληροδοτήματα της αρχαιότητας ενδεικτικά της σπουδαιότητας του Ελευσινιακού χώρου.

Επιστροφή των αρχαιολογικών ευρημάτων στον τόπο προέλευσής τους από το εξωτερικό.

Ευρύτατη παρουσίαση των μνημείων της Ελευσίνας στο χώρο της και έξω από αυτή. Προβολή της ιστορίας μέσα από εκδηλώσεις, από τα Μ.Μ.Ε, από εκδόσεις βιβλίων με ιστορικό περιεχόμενο.

Συντήρηση του Βυζαντινού Αρχαίου Μνημείου "Άγιος Ζαχαρίας " που δεν υπάρχει μέριμνα. Απαλλοτρίωση του χώρου που περιβάλλει τον Άγιο Ζαχαρία.

3. Προτάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος

Είναι αναγκαίο να χαρακτηριστεί η Ελευσίνα και γενικότερα το Θριάσιο Πεδίο, ως ζώνη ειδικών περιβαλλοντικών ενισχύσεων, δηλαδή περιοχή περιβαλλοντικά κορεσμένη. Η πολιτεία θα πρέπει να εφαρμόσει άμεσα τα προβλεπόμενα μέτρα για την εξασφάλιση της επιθυμητής ποιότητας περιβάλλοντος και να κατοχυρώσει τελεσίδικα την μη αύξηση των ρυπογόνων δραστηριοτήτων με οποιαδήποτε μορφή.

Πρέπει να παρθούν μέτρα προστασίας περιβάλλοντος από τις υπάρχουσες βιομηχανίες, με τοποθέτηση των τελειότερων συστημάτων καθαρισμού των στερεών, υγρών και αέριων αποβλήτων τους, που διαθέτει η σημερινή τεχνολογία.

Είναι απαραίτητο να υπάρξει χοροθέτηση δραστηριοτήτων. Δηλαδή, πρέπει σε αρμονία με τα Γενικά Πολεοδομικά σχέδια να καθοριστούν οριστικά και χωρίς αναπροσαρμογές οι περιοχές ανάπτυξης του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα δραστηριοτήτων.

Μέσα σε όλα όσα κρίνονται αναγκαία, μεγαλύτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στον τομέα της δημόσιας υγείας για τον οποίο θα πρέπει να παρθούν ειδικά μέτρα προστασίας της υγείας και της ζωής των κατοίκων και κυρίως των εργαζομένων σε όλες τις βιομηχανίες της περιοχής. Παράλληλα ιδιαίτερα απαραίτητη κρίνεται η βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας των παραρτημάτων του Ι.Κ.Α. και του Κέντρου Υγείας που αυτή τη στιγμή είναι τα πλέον ακατάλληλα για να λειτουργούν σε μια περιοχή με πολύ υψηλά ποσοστά ρύπανσης και βιομηχανικών ατυχημάτων.

Να ακολουθηθεί μια πολιτική απομάκρυνσης-μεταφοράς ενός σημαντικού αριθμού βιομηχανιών που είναι στα όρια ή μέσα στις πόλεις και οι οποίες καταλαμβάνουν σημαντικό τμήμα των ακτών ή που λόγω θέσης δημιουργούν σοβαρούς κινδύνους καταστροφικού ατυχήματος.

Να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στην διατήρηση και ενίσχυση του πρωτογενή τομέα παραγωγής (γεωργία), με παράλληλη συγκράτηση της ανάπτυξης του δευτερογενή τομέα (βιομηχανία) ενώ ταυτόχρονα να προωθηθεί ο τριτογενής τομέας (εμπόριο-υπηρεσίες) στη Βόρεια κυρίως πλευρά της περιοχής, αφού βέβαια πρώτα διαμορφωθεί το οδικό δίκτυο που θα οδηγεί έξω από τις πόλεις την εμπορική κίνηση και την διαμπερή κυκλοφορία.

Όλα αυτά πρέπει να γίνουν αφού πρώτα, εξασφαλισθεί η εργασία των εργαζομένων στις βιομηχανίες αυτές.

Να υπάρξει συστηματικός έλεγχος της καλής λειτουργίας των βιομηχανιών και των συστημάτων αντιρρύπανσης και παραδειγματική τιμωρία σε όσες βιομηχανίες δεν έχουν σωστή λειτουργία, ρυπαίνοντας το περιβάλλον.

Να παρθούν μέτρα απορρύπανσης της θάλασσας της Ελευσίνας, με απαγόρευση της ρήξης των βιομηχανικών αποβλήτων στην θάλασσα και απομάκρυνση των παροπλισμένων πλοίων. Πρέπει επίσης να παρθούν ειδικά μέτρα για την προστασία της λίμνης Ρειτών (λίμνη Κουμουνδούρου) που έχει και ιστορική σημασία.

Να γίνουν κατάλληλες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, έτσι ώστε το οδικό δίκτυο να απαλλάξει τις πόλεις από την διαμπερή κυκλοφορία των βιομηχανικών και εμπορικών δραστηριοτήτων.

Να μη μεταφερθεί η χωματερή στο Θυριάσιο Πεδίο, γιατί κατά αυτό τον τρόπο θα καταστραφούν μεγάλες εκτάσεις πρασίνου και θα υποβαθμιστεί η ευρύτερη περιοχή.

Πρέπει να υπάρξει σύστημα κεντρικής αποχέτευσης των ομβρίων και ακαθάρτων νερών, για την αποφυγή πλημμύρας.

Να υπάρξει αποκατάσταση του φυσικού τοπίου στα λατομεία και διάφορες άλλες περιοχές. Πρέπει να αναπλαστεί το πράσινο που καταστρέφουν τα λατομεία.

Ειδικά στις καταπράσινες περιοχές του Ξηρορέματος και της Αγίας Σωτήρας πρέπει να σταματήσει κάθε λατομική δραστηριότητα, καθώς έτσι καταστρέφονται και τα τελευταία δάση που απέμειναν στην περιοχή μας.

Τέλος, είναι αναγκαίο να εκπονηθεί συνολική μελέτη για την ασφάλεια της περιοχής από τις επικίνδυνες δραστηριότητες που περικλείουν οικισμούς και βασικό οδικό δίκτυο. Η μελέτη θα υποδείξει τις δραστηριότητες που πρέπει να μετεγκατασταθούν. Παράλληλα

απαιτείται για την ασφάλεια της περιοχής να ασκείται συνεχώς έλεγχος στις επικίνδυνες δραστηριότητες από τεχνική επιτροπή.

4. Προτάσεις για το πολιτιστικό μέλλον της Ελευσίνας

Επειδή η Ελευσίνα αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα πνευματικά κέντρα της Ελλάδας, με ιστορία που ξεπερνά τα 4.000 χρόνια και οι πολιτιστικές αξίες που εκπροσωπεί ανήκουν στην Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά, πρέπει να ξεσηκώσουμε έναν αγώνα για την σωτηρία και την αναβάθμισή της, ώστε να αποκτήσει την παλαιότερη δόξα της.

Είναι λοιπόν καιρός να δημιουργηθεί μια κίνηση, με σκοπό να διαδώσει προς όλο τον κόσμο ότι η Ελευσίνα που είχε λησμονηθεί και κακοποιηθεί για πολλά χρόνια, προσπαθεί με κάθε τρόπο να επαναποκτήσει τον πολιτιστικό ρόλο που διαδραμάτιζε για χιλιάδες χρόνια.

Εν κατακλείδι είναι καιρός η Ελευσίνα και ολόκληρο το Θυριάσιο Πεδίο να τυπωθεί στο μυαλό όλων ως μια πρώην βιομηχανική περιοχή που τώρα συγκεντρώνει τα κομμάτια της και αναπλάθεται παίρνοντας μια διαφορετική μορφή. Είναι καιρός να αγωνιστούμε για να μην χρειαστεί να ταφούμε και πάλι κάτω από τις καμινάδες και τις φλόγες της λεγόμενης ανάπτυξης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Ελευσίνα ενταγμένη στο Β' πακέτο Ντελόρ (αποχευτικά και αντιπλημμυρικά έργα, ρύθμιση του κυκλοφοριακού, μελέτη για τη χωροταξική και κοινωνική ανάπτυξη) έχει τη δυνατότητα να αποκτήσει το δικό της αυτόνομο κοινωνικό, οικονομικό και κυρίως πολιτιστικό ρόλο παύοντας να είναι το αποπαίδι της πρωτεύουσας. Η Ελευσίνα πρέπει να έχει μέλλον αντάξιο του ιστορικού παρελθόντος της αλλά και της οδυνηρής προσφοράς της στην οικονομική ανάπτυξη ολόκληρης της Ελλάδας. Είναι καιρός η Ελευσίνα και το Θριάσιο να αποζημιωθούν για τη θυσία τους, στο βωμό μιας άμετρης και περιβαλλοντολογικά ανάληκτης βιομηχανικής ανάπτυξης.

Η Ελευσίνα μπορεί και πρέπει να γίνει μοντέλο ανάπλασης βιομηχανικής πόλης, παράδειγμα αποκατάστασης του κοινωνικού, πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος. Μπορεί και πρέπει να γίνει παγκόσμιο παράδειγμα πως η καταστροφή που προξενεί η αλόγιστη ανθρώπινη συμπεριφορά είναι αναστρέψιμη. Η Ελευσίνα μπορεί και πρέπει να λειτουργήσει σαν εναλλακτικό πολιτιστικό κέντρο και να απορροφήσει μέρος της υπερσυγκεντρωμένης πολιτιστικής δραστηριότητας του Λεκανοπεδίου Αθηνών.

Σήμερα η Ελευσίνα παρά τις καταστροφές που προκάλεσαν οι ρυπογόνες βιομηχανίες μπορεί να θεωρηθεί μια ζωντανή και δημιουργική πόλη. Βέβαια υπάρχουν ακόμα πολλά βήματα τα οποία πρέπει να γίνουν, το σημαντικότερο όμως έχει γίνει, έχουμε πιστέψει ότι υπάρχει ακόμα ελπίδα για ένα καλύτερο μέλλον.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΤΟΥ 1975/1986/2001

ΑΡΘΡΟ 24

Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξη του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στα πλαίσια της αειφορίας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και γενικά των δασικών εκτάσεων. Απαγορεύεται η μεταβολή του προορισμού των δημόσιων δασών και των δημόσιων δασικών εκτάσεων, εκτός αν προέχει για την Εθνική Οικονομία η αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη τους χρήση, που την επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον.

Νόμος 1650/86 (Φ.Ε.Κ. 160Α, 1986) Για την προστασία του περιβάλλοντος.

Περιεχόμενα

- [Άρθρο 1 Σκοπός](#)
- [Άρθρο 2 Ορισμοί](#)
- [Άρθρο 3 Κοινωνικές όρων και δημοσιεύσεων](#)
- [Άρθρο 4 Ενταξη περιβαλλοντικών όρων](#)
- [Άρθρο 5 Περιεχόμενο και δημοσιεύσεις μελετών](#)
- [Άρθρο 6 Έλεγχος αήθους περιβαλλοντικών όρων. Αντιπροδοτικά τέλη](#)
- [Άρθρο 7 Ποιότητα αερίσφαιρας και δίκτυο παρακολούθησης](#)
- [Άρθρο 8 Πέλαρα και συμπεριφορά της κοινότητας](#)
- [Άρθρο 9 Ποιότητα νερού και δίκτυο παρακολούθησης](#)
- [Άρθρο 10 Μέτρα για την προστασία των νερών](#)
- [Άρθρο 11 Μέτρα για την προστασία του εδάφους](#)
- [Άρθρο 12 Σχεδιά επίβλεψη](#)
- [Άρθρο 13 Χημικευμένα προϊόντων - Επιβάρυνση προϊόντων](#)
- [Άρθρο 14 Προστασία από το δάστυο](#)
- [Άρθρο 15 Επιβάρυνες ουσίες και παρασκευάσματα](#)
- [Άρθρο 16 Δεικνυμένα και συντήρηση εγκαταστάσεων επεξεργασίας αποβλήτων](#)
- [Άρθρο 17 Μέτρα προστασίας από τη ραδιενόγεια](#)
- [Άρθρο 18 Προστασία της αέρας και του εδάφους](#)
- [Άρθρο 19 Κοιμήτια κρησίνι κρησίνι και πηλές προστασίας](#)
- [Άρθρο 20 Βίδη παρακολούθησης και ποιότητας πηλές](#)
- [Άρθρο 21 Χρησίνι επεξεργασίνι κρησίνι κρησίνι της αέρας και του τοπίου](#)
- [Άρθρο 22 Οικονομικές επιβάρυνες-Ασφάλιστά της γήων του περιβάλλοντος](#)
- [Άρθρο 23 Ζώνες ειδικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων](#)
- [Άρθρο 24 Ζώνες ανέπαφης κρησίνι κρησίνι δημοσιεύσεων](#)
- [Άρθρο 25 Υπερσίνες περιβάλλοντος, Ενιστάς Θεσίνες Περιβάλλοντος](#)
- [Άρθρο 26 Κλησίνι Έλεγχος Ποσίνες Περιβάλλοντος](#)
- [Άρθρο 27 Μεταβίβαση κρησίνι κρησίνι στο νερό κρησίνι](#)
- [Άρθρο 28 Πρωσίνες κρησίνι κρησίνι κρησίνι κρησίνι περιβαλλοντικών διασίνες](#)
- [Άρθρο 29 Ασκή κρησίνι κρησίνι κρησίνι κρησίνι](#)
- [Άρθρο 30 Διοικητικές κρησίνι κρησίνι κρησίνι κρησίνι](#)
- [Άρθρο 31 Τροποσίνι κρησίνι κρησίνι κρησίνι κρησίνι](#)
- [Άρθρο 33 Ενιστάς κρησίνι](#)

http://eina.pse.gov.gr/IR-31A/303EY/N1650E/1650_α.ε.ε

Ν 1650/1986 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

2. Α 2 Ορισμοί

1. Περιβάλλον: το σύνολο των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων και στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία, την ποιότητα της ζωής, την υγεία των κατοίκων, την ιστορική και πολιτιστική παράδοση και τις αισθητικές αξίες.
2. Ρύπανση: η παρουσία στο περιβάλλον ρύπων, δηλαδή κάθε είδους ουσιών, θορύβου, ακτινοβολίας ή άλλων μορφών ενέργειας, σε ποσότητα, συγκέντρωση ή διάρκεια που μπορούν να προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία, στους ζωντανούς οργανισμούς και στα οικοσυστήματα ή υλικές ζημιές και γενικά να καταστήσουν το περιβάλλον ακατάλληλο για τις επιθυμητές χρήσεις του.
3. Μόλυνση: η μορφή ρύπανσης που χαρακτηρίζεται από την παρουσία παθογόνων μικροοργανισμών στο περιβάλλον ή δεικτών που υποδηλώνουν την πιθανότητα παρουσίας τέτοιων μικροοργανισμών.
4. Υποβάθμιση: η πρόκληση από ανθρώπινες δραστηριότητες ρύπανσης ή οποιασδήποτε άλλης μεταβολής στο περιβάλλον, η οποία είναι πιθανό να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην οικολογική ισορροπία, στην ποιότητα ζωής και στην υγεία των κατοίκων, στην ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά και στις αισθητικές αξίες.
5. Προστασία του περιβάλλοντος: το σύνολο των ενεργειών, μέτρων και έργων που έχουν στόχο την πρόληψη της υποβάθμισης του περιβάλλοντος ή την αποκατάσταση, διατήρηση ή βελτίωσή του.
6. Οικοσύστημα: κάθε σύνολο βιοτικών και μη βιοτικών παραγόντων και στοιχείων του περιβάλλοντος που δρουν σε ορισμένο χώρο και βρίσκονται σε αλληλεπίδραση μεταξύ τους.
7. Φυσικός αποδέκτης: κάθε στοιχείο του περιβάλλοντος που χρησιμοποιείται για την τελική διάθεση των αποβλήτων.
8. Υγεία: η κατάσταση πλήρους φυσικής, διανοητικής και κοινωνικής ευεξίας του ατόμου ή του συνόλου του πληθυσμού.
9. Οικολογική ισορροπία: η σχετικά σταθερή σχέση που διαμορφώνεται με την πάροδο του χρόνου ανάμεσα στους παράγοντες και τα στοιχεία του περιβάλλοντος ενός οικοσυστήματος.

10. Φυσικοί πόροι: κάθε στοιχείο του περιβάλλοντος που χρησιμοποιείται ή μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον άνθρωπο για την ικανοποίηση των αναγκών του και αποτελεί αξία για το κοινωνικό σύνολο.
11. Αποβλήτα: κάθε ποσότητα ρύπων (ουσιών, θορύβου, ακτινοβολίας ή άλλων μορφών ενέργειας) σε οποιαδήποτε φυσική κατάσταση ή αντικειμένων από τα οποία ο κάτοχός τους θέλει ή πρέπει ή υποχρεούται να απαλλαγεί, εφόσον είναι δυνατό να προκαλέσουν ρύπανση.
12. Διαχείριση αποβλήτων: το σύνολο των δραστηριοτήτων συλλογής, διαλογής, μεταφοράς, επεξεργασίας, επαναχρησιμοποίησης ή τελικής διάθεσης αποβλήτων σε φυσικούς αποδέκτες, με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος.
13. Ουσίες: χημικά στοιχεία και οι ενώσεις τους όπως παρουσιάζονται στη φυσική τους κατάσταση ή όπως παράγονται δευτερογενώς.
14. Παρασκευάσματα: μείγματα ή διαλύματα που αποτελούνται από δύο ή περισσότερες ουσίες.
15. Επικίνδυνες ουσίες ή παρασκευάσματα: οι ουσίες ή τα παρασκευάσματα που είναι τοξικές, διαβρωτικές, ερεθιστικές, εκρηκτικές, εύφλεκτες, καρκινογόνες, μεταλλαξιογόνες, ραδιενεργές ή άλλες ουσίες που έχουν την ιδιότητα να επιταχύνουν την καύση, να αλλοιώνουν την φυσική κατάσταση του νερού, του εδάφους ή του αέρα και να προσβάλλουν δυσμενώς τον άνθρωπο και όλα τα άλλα έμβια όντα καθώς και το φυσικό περιβάλλον.
16. Τοπίο: κάθε δυναμικό σύνολο βιοτικών και μη βιοτικών παραγόντων και στοιχείων του περιβάλλοντος που μεμονωμένα ή αλληλοεπιδρώντας σε συγκεκριμένο χώρο συνθέτουν μια οπτική εμπειρία.

(24/09/2003)

Ν 1650/1986 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

8. Α 8 Μέτρα για την προστασία της ατμόσφαιρας

1. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και των κατά περίπτωση αρμόδιων υπουργών επιβάλλονται σε υφιστάμενα και σε νέα έργα και δραστηριότητες, όπως ορίζονται στο άρθρο 3, καθώς και σε κάθε άλλη δραστηριότητα που είναι πιθανό να υποβαθμίσει την ατμόσφαιρα, περιορισμοί και μέτρα κατά κατηγορία και περιοχή για την προστασία της. Οι περιορισμοί και τα μέτρα αυτά μπορεί να διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος και το μέγεθος των έργων ή δραστηριοτήτων, τη σημασία τους για την εθνική οικονομία και με το αν αφορούν νέα ή υφιστάμενα έργα και δραστηριότητες.

2. Οι περιορισμοί και τα μέτρα της προηγούμενης παραγράφου περιλαμβάνουν ιδίως:

- α) Όταν πρόκειται για βιομηχανικές, βιοτεχνικές, λατομικές, μεταλλευτικές, γεωργοκτηνοτροφικές, εμπορικές και τουριστικές δραστηριότητες, εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας, κάθε είδους καύση ή ανοιχτή φωτιά, αποθήκευση, προκαλούν οσμές: αποστάσεις ασφαλείας, εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης, χρήση συγκεκριμένων πρώτων και βοηθητικών υλών και καυσίμων, οριακές τιμές αέριων αποβλήτων, ωράρια λειτουργίας, εγκατάσταση οργάνων ελέγχου της ποιότητας και ποσότητας των αέριων αποβλήτων, καυσίμων, πρώτων και βοηθητικών υλών, οργάνων ελέγχου της καύσης, καθορισμό μεθόδων, συνθηκών και συχνοτήτων δειγματοληψιών και αναλύσεων παραμέτρων που σχετίζονται με την ποιότητα των χρησιμοποιούμενων καυσίμων, πρώτων και βοηθητικών υλών, και αέριων αποβλήτων, μεθόδους καταπολέμησης οσμών, καθορισμό ύψους καμινάδων και πρότυπα παραγωγικών διαδικασιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Σχετική η Υ.Α. 8243/1113 (ΚΟΙΝΗ) της 26.2/8.3.91 (Β' 138), το άρθρο 1 της οποίας ορίζει τα ακόλουθα: "Με την απόφαση αυτή αποσκοπείται η εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 8 (παρ. 2α) και 10 (παρ. 2) του Ν. 1650/86 και συγχρόνως η εναρμόνιση με τις διατάξεις της υπ' αριθ. 87/217/ΕΟΚ οδηγίας του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 19ης Μαρτίου 1987 "σχετικά με την πρόληψη και την μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος από τον αμιάντο" που έχει δημοσιευθεί στην ελληνική γλώσσα στην επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (L85 σελ. 40 της 28.3.1987), ώστε με την θέσπιση των κατάλληλων μέτρων, όρων και περιορισμών να περιορίζονται οι δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον από τις εκπομπές αμιάντου και να προστατεύεται αποτελεσματικά η ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον".

- β) Όταν πρόκειται για οχήματα ή μηχανήματα: οριακές τιμές αέριων αποβλήτων, τεχνικές προδιαγραφές κατασκευής των οχημάτων ή μηχανημάτων που εισάγονται ή κατασκευάζονται στην ημεδαπή, ώστε να περιλαμβάνουν συστήματα για τη μείωση των εκπομπών καυσαερίων, υποχρεώσεις εισαγωγέων και εμπόρων ανταλλακτικών και εξοπλισμού, υποχρεώσεις συνεργείων επισκευής και συντήρησης σχετικές με τον εξοπλισμό που χρησιμοποιούν και τα προσόντα του προσωπικού που απασχολούνται σε αυτά, χρήση υγραερίου ή βελτιωμένων καυσίμων και περιορισμούς κυκλοφορίας.
 - γ) Όταν πρόκειται για εγκαταστάσεις και μέσα διακίνησης, αποθήκευσης, διανομής και εμπορίας καυσίμων ή εκρηκτικών υλών, εφαρμογή συστημάτων για τη μείωση των αέριων αποβλήτων, αποστάσεις και μέσα ασφαλείας.
 - δ) Όταν πρόκειται για κεντρικές θερμάνσεις: οριακές τιμές αέριων αποβλήτων, συντήρηση - ρύθμιση των συστημάτων κεντρικής θέρμανσης, χρήση συγκεκριμένων καυσίμων, μόνωση λεβήτων και σωληνώσεων, εφαρμογή αυτόματων συστημάτων ρύθμισης της λειτουργίας, καθορισμό ύψους και κατασκευαστικών λεπτομερειών καπνοδόχων, χρήση ή κατάργηση καπνοσυλλεκτών και υποχρεώσεις και προσόντα επαγγελματιών για τη συντήρηση - ρύθμιση των συστημάτων κεντρικής θέρμανσης.
3. Οι οριακές τιμές αέριων αποβλήτων της παραγράφου 2 καθορίζονται με κριτήριο την εφαρμογή της κατά το δυνατό καλύτερης και οικονομικότερης τεχνολογίας και είναι δυνατό να αφορούν οποιοδήποτε τύπο, είτε έχουν καθορισθεί είτε όχι οριακές τιμές ποιότητας της ατμόσφαιρας γι' αυτόν.

http://eiu.mps.gov.gr/ΑΠ-ΕΙΑ/ΣΤΕΒΕΥ/Ν1550BL/1550_3.htm

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

¹ Π.Δ. 84 /84 (ΦΕΚ 33Α) " Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός, συγχώνευση και μετεγκατάσταση βιομηχανιών, βιοτεχνιών κι αποθηκών μέσα στα όρια του ηπειρωτικού τμήματος του Νομού Αττικής και των νησιών Σαλαμίνας κι Αίγινας ".
<http://www.gbi.gr/binfo/jurally/licences/Chapter2/creation.htm>

² βλέπε παράρτημα σελίδα 64-65

³ βλέπε παράρτημα σελίδα 64-65

⁴ Θ. Παναγόπουλος, «Δίκαιο Περιβάλλοντος», Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου του Πανεπιστημίου Πειραιώς

⁵ http://six.mesg.gov.gr/AIR-ΕΙΑ/GR/ΕΚ/Ν1650ΕΛ/1650_2.htm (24/09/2003)

⁶ όχληση:ενόχληση

⁷ **Συμπεράσματα σχετικά με τον Σέλερ**
(Δημοτικός Σταθμός Ελέγχου της Ρύπανσης)

Ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος:

1. Δεν διαθέτει τα αναγκαία εργαλεία (μαθηματικά μοντέλα), για να εκτιμήσει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τα υφιστάμενα και νέα έργα ή δραστηριότητες και βρίσκεται σε αδυναμία να εκφράσει τεκμηριωμένη άποψη, όπως επιτάσσει η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας.
2. Δεν έχει επαρκή στοιχεία και τεχνογνωσία για την καλύτερη διαθέσιμη τεχνολογία μη υπερβολικού κόστους διαχείρισης των στερεών απορριμάτων, ώστε να επιλέξει την κατάλληλη μέθοδο.
3. Δεν διαθέτει επίσης Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών (GIS) για να διαχειριστεί με σύγχρονο τρόπο τις χρήσεις γής και τις ταχύτατες μεταβολές που πραγματοποιούνται .

Αυτό στο οποίο ευελπιστούμε είναι μελλοντικά να αποκτήσουμε όλα εκείνα τα μέσα τα οποία θα μας δίνουν την δυνατότητα να συλλέγουμε στοιχεία ακριβή και να μπορούμε βάσει αυτών να κάνουμε τις αναγκαίες παρεμβάσεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Παναγόπουλος Ιω. Θεόδωρος, “Δίκαιο Περιβάλλοντος”, Γ’ Έκδοση Αναθεωρημένη.
2. Αμπατζόγλου Γεώργιος, Σημειώσεις από μελέτες και προσωπικές πληροφορίες. “Μελέτες για το Θυρίασιο Πεδίο : Περιβάλλον και ποιότητα ζωής” “Θυρίασιο Πεδίο : Ανάπτυξη και περιβάλλον”
3. Περιβαλλοντική Ομάδα Λυκείου Ασπροπύργου
Κος Σταθόπουλος Παναγιώτης, Καθηγητής Φυσικής, Λυκειάρχης Γενικού Λυκείου Νέας Περάμου
4. Δελλής Ιω. Γεώργιος, “Κοινοτικό Δίκαιο Περιβάλλοντος : Οι διαστάσεις της προστασίας του περιβάλλοντος στην κοινοτική έννομη τάξη”. Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1998.
5. Α. Τάχου, “Δίκαιο προστασίας του περιβάλλοντος”, Ε’ Έκδοση, Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη, 1998.
6. Γλ. Σιούλη, “Δίκαιο περιβάλλοντος”, Γενικό Μέρος Ι, Έκδοση Α’, Σάκκουλα, 1993, και συμπλήρωμα 2003.
7. Ν.Κ. Χλέπας – Ε. Μέρτζιου, “Οδηγός του πολίτη για την προστασία του περιβάλλοντος”, Έκδοσεις Πανταζήση, 1996.
8. Μ. Χαιντραρλής, “Το νομικό καθεστώς των οχλουσών εγκαταστάσεων. Όψεις του Δικαίου του Περιβάλλοντος”, Εκδόσεις Α. Σάκκουλα, 1999.
9. Ι. Καράκωστα, “Περιβάλλον και Δίκαιο”, Έκδοση Α’, Σάκκουλας, 2000.
10. Στατιστική Υπηρεσία Δήμου Ελευσίνας